

Wapiyaro' Kareta Paarᵘ **Nennoko'pᵘ** **Koren Pon Kon** **Ena'** **Ekamanin**

Wapiyaro' Kareta Paarᵘ Nennoko'pᵘ Koren Pon Kon Ena' e'menuka'pᵘ ekamᵘra Kᵘri'san amᵘ' uko'manto' miri awonsi'ki to' napurinᵘ esi konekanin pe so'si Paarᵘ nᵘsara'ti'pᵘ Koren po. Miri a'tai, Koren esi'pᵘ eke kuru mi awiron kon enawon Kiri' pata, Roman amᵘ' e'to' itesa' pe awonsi'ki A'kaya pon. Tᵘpᵘrataai epoto' iya pikiri ti'tusen pe iyesi'pᵘ, iko'mamᵘ eseru ri, eke ri mi yawiron ni iyekumato', miri awonsi'ki tu'kan ni itekare yau iyesi eseru.

Itekare ekamase enno'sa' usewankamato' eke pe esi, te'ta'nᵘ'se miri awonsi'ki so'si tawon kon ekumato' pi' isewankamato', miri awonsi'ki asa'kiri e'nito' miri awonsi'ki emari'man nito', ewan wanni uya i'tuto', so'si eseru, Wakᵘ A'kwarᵘ nᵘtᵘrᵘnᵘ, miri awonsi'ki eri'ni tᵘpo e'mᵘ'sa'kan nito'. I'nawonsi'ki enei'ma enpoika iya wakᵘ itekare usauro'to' seri ton pi'.

Isa'ta 13 airi usi'nᵘnkan nito' tᵘrᵘ pi' na'ne' wakᵘ ye' kuru Papa nᵘtᵘrᵘnᵘ tᵘmunki amᵘ' ena', esi kuru ri eke pe kuru ti'tusen kareta yawon.

Iyawon Ekamanin

Ekamanin (1:1-9)

E'ta'nᵘ'ni pi' e'ni pi' so'si tau ri (1:10—4:21)

Ekuman, munki pokon pe uko'man nito' (5:1—7:40)

Kurɩ'san amɩ' miri awonsi'ki Papa i'tunin nan
pen (8:1—11:1)

So'si uko'manto' miri awonsi'ki apurɩpi'to' (11:2
—14:40)

Kurɩ ai e'mɩ'sa'ka'pɩ miri awonsi'ki apurɩnin nan
(15:1-58)

Kurɩ'san amɩ' Isutiya pon kon ena' tɩtɩsen (16:1-
4)

Itiwano' ton ni nin miri awonsi'ki iu'matɩ (16:5-
24)

¹ Paarɩ, esa'sa' Sises Kurɩ nennokonɩ pe, Papa
eseru wini, miri awonsi'ki utonpa kon Sostenes
winipaino, ² Papa so'sii, Koren pon enakan,
kamoro Kurɩ Sises wini iyekonekasa' kon wakɩ
pe te'ton kon pe, kamoro mi awiri na'ne' nan
amatɩ pe esii'ma Sises Kurɩ, uyepuru kon esakɩ
pi' na'ne' nan, to' epuru miri awonsi'ki uyepuru
kon ni niri: ³ Wakɩ nonkasa' miri awonsi'ki
tɩusewankamai' pɩra iwe'to' kon Papa, ukɩipɩnɩ
kon miri awonsi'ki Itepuu Sises Kurɩ winon nesii
iyenau'nokon.

Tenki Tato'

⁴ Tiwiri ri Papa pi' tenki tawon uri ipi'nokon,
apɩne pɩra wakɩ nonkasa' iya pi' ipona'nokon,
Sises Kurɩ awiri. ⁵ Apɩne pɩra kuri ri awiri eke pe
ri eposa' auya'nokon tanporon yau ri—ausauro'to'
kon yau, i'tunin pe iwe'to' kon yau— ⁶ apɩne pɩra
Sises Kurɩ ekamato' ina uya esi'pɩ merunti pe
ayau'nokon. ⁷ Miri pe iyesi pi', i'ri ri Iya'kwarɩ uya
iyemeporu'tito' kon temeporu ke pɩra iwesi kon
pen ni inenpai kuru iyenurikɩ kon koro'tau Sises

Kurai usenpoika. ⁸ Pana' pe ri iyenkurunpa kon Uyepuru kon Sises Kurai uya miri iu'matu pona ri, imakooi para iwesi kon pa taweyu a'tai. ⁹ Papa, tamu, Sises Kurai pokon pe iwesi kon pa iki'manin nu'pu kon esi, tausaurokpu awiron pe.

So'si Tau E'ta'nu'pi' Ni

¹⁰ Iyekama'po uya 'nokon kuru ri, utonpa ton, Uyepuru kon Sises Kurai ese' yau, isi'kaisa ri iyaseru kon e'to' pe, iye'ta'nu'pitu kon namai', waku pe kuru ri auta'sisa' kon isipona e'to' pe aya'kwaru kon miri awonsi'ki iusenuminkato' kon yau. ¹¹ Utonpa ton, Kuroi tonpa ton uya upana'tisa' man isipi' iwe'pi'to' kon pi' isiwano' pe. ¹² Se pi' sa'ne ta uya: Taron ni uya, "Paaru a'kiron nin uri;" taron ni, "A'poros a'kiron nin uri;" taron ni, "Ke'pas* a'kiron nin uri;" taron ni niri kanan, "Kurai a'kiron nin uri," ta pi'.

¹³ Kurai pe' e'ta'nu'sa'? Paaru pe' pokapitu'pu kurusu' pona iiwano' kon pe? Iyepa'taisima'pu kon pe' Paaru ese' ya'? ¹⁴ Epori'mayai' apa'taisimasa' uya 'nokon para iyese pi', Kwispos miri awonsi'ki Kayas riken, ¹⁵ inu' uya ri nin si uyese' yau tepa'taisimasa' ta para iyese miri. ¹⁶ (Ewai', Siti-panas pokon ni niri kenu' pa'taisima'pu uya man; taron kon nin si pa'taisima'pu uya para kuru man uyenu yau.) ¹⁷ Kurai uya sa'ne pa'taisiman nise'na uyennosa' para iyese, e'tane waku itekare

* **1:12** Ke'pas (Arami' maimu yau), miri pe para Pi'ta (Kiri' maimu yau), asa'ri ri mari esi ti' ta e'kwa pe. **1:12** Inkuppu 18:24

1:14 Inkuppu 18:8; 19:29; Ron 16:23

1:16 1 Koren 16:15

ekamai'—ka'pon pu'ketu maimu yai para, Kurai kurusukuui e'meruntiru'ka namai'.

Kurai, Papa Pu'ketu Miri Awonsi'ki Imeruntiru

¹⁸ Apune para kurusu' ekareei esi se pe ri kamoro tuma'tasan pona, e'tane uri'nokon iyepika'tisa' kon pona Papa meruntiru pe iyesi.

¹⁹ Apune para iye'menukasa':

“Pu'kena' ton pu'ketu ma'tanuku uya miri;

emiya'poke' ton emeporu eno'ma uya miri,”†
tasa' iya.

²⁰ Nai airi ken si pu'kena' nai? Nai airi ken si isenupasa' nai? Nai airi ken si seri a'taino kon pata eseru pi' tausau'ro'san nai? Papa uya pe' se pe te'sen konekasa' para nai pata pu'ketu pe? ²¹ Apune para Papa pu'ketu yau, pata uya tupu'ketu yau i'tusa' para iyesi, Papa epori'ma'pu se pe te'sen itekare ina nekamanu poro kamoro apurinin nan epika'tito' pe. ²² Esuweru amu' esi i'tuto' ipikiri e'kupu inenpai, Kiri' amu' esi ipu'ketu inenpai, ²³ e'tane Kurai pokapitu'pu kurusu' pona ekama ina uya: Esuweru amu' e'pi'popi'to' ipona, iya'kwaru para Esuweru amu' pen pona te'sen, ²⁴ e'tane kamoro Papa naki'ma'san, asa'ri ri Esuweru amu' miri awonsi'ki Kiri' amu' pona, Kurai esi Papa meruntiru miri awonsi'ki Papa pu'ketu pe. ²⁵ Papa e'to' iya'kwaru para esi ka'pon pu'ketu entai ipu'ketu, miri awonsi'ki Papa e'to' i'simura esi pana' pe ka'pon meruntiru entai.

²⁶ Utonpa ton, isenuminkati' iki'ma kon a'tai iwesi'pu kon nu'pu pi'. Tu'ke para ri iwesi'pu

† **1:19** Aisaya 29:14 **1:20** Isopu 12:17; Aisaya 19:12; 33:18; 44:25

kon pu'kena' pe ka'pon eseru yau, eke ton pe, eke ton mure pe iyentusa' kon pe. ²⁷ E'tane Papa uya iya'kwaru para te'san non po anansa' ta'kwarukena' nan piyi'nu'nin pe, Papa uya i'si'manon anansa' pana'pa' nan piyi'nu'nin pe. ²⁸ Non enu yawon pen ni anansa' iya miri awonsi'ki eno'masa' ri, ipun ni, moro te'sen ma'tanu'to' pe tauya, ²⁹ inu' ri utapuri namai' tau. ³⁰ Kuri ri uriya' Kurai Sises yau iwesi kon miri, iyekonekasa' ru'pu upu'ketu kon pe Papa winon pe —iyawiron pe, waku miri awonsi'ki uye'manin kon pe. ³¹ Miri wenai, iye'menukasa' na'ne' kasa: “Tiwi atapuripaino natapurii Itepuru yau,”[†] tasa'.

2

¹ Utonpa ton, ipiya'nokon uye'taine' a'tai, eke pe ri ika'ni pe ri, pu'kena' pe ri Papa ekareei ekamai' uyepu pan. ² I'ri i'tunin pe para ri e'kupu'pu, ipiyau'nokon esii'ma, Sises Kurai pokapitu'pu riken kurusu' pona. ³ I'si'mara ri miri awonsi'ki enari'ke' pe ri e'tititi'kai'ma ri uyee'pu ipiya'nokon. ⁴ Uyekareei miri awonsi'ki ekamato' uya esi'pu miri eke pe ika'ni pe para ri miri awonsi'ki apurinin pe iku'nin kon pe para ri, e'tane Iya'kwaru meruntiru ri nin usenpoika'pu, ⁵ anapurinu esi namai' ka'pon pu'ketu pi' ri, e'tane Papa meruntiru pi'.

Pu'ketu Wannu Iya'kwaru Winon

⁶ Miri ri nin si e'tane, ipu'ketu ekareei ekama iyaku'pusa' kon koro'tau, seri a'taino kon

[†] **1:31** Iseremaya 9:24 **2:3** Inkupu'pu 18:9

pu'ketu pen, miri pe para seri a'taino kon epuru ton* pu'ketu pen, ipara enan pi' na'ne' nan. ⁷ Usauro'ni'nokon seri ama'aino Papa pu'ketu pi', ipu'ketu tonan tau iye'sa' ru'pu, uiwano' kon a'kwa pe Papa nukupu'pu pata epiya'ti rawiri ri. ⁸ Seri a'taino kon epuru ton uya ito'ka'naku pen ni, to' uya ito'ka'naku yau, to' a'kwa Epuru pokapitu'no pen kurusu' pona. ⁹ Miri ri nin si e'tane, iye'menukasa' na'ne' kasa:

“En nene'pu pen ni,

pana neta'pu pen ni,

usenuminkan nito' ipi' pen ni,

Papa nukoneka'pu kamoro ti'nankanin nan

iwano' pe ri esi,”†

tasa' iya. ¹⁰ E'tane si Papa uya enpoikasa' uyena'nokon ta'kwaru wini.

Iya'kwaru esi tanporon ni warinpanin, i'nawon ton kuru ri Papa eseru pe te'sen ton. ¹¹ Inu' ken ka'pon nai ka'pon usenuminkato' i'tunin, iya'kwaru ri nin ti iyawon ni? Miri kasa ri, inu' uya Papa usenuminkato' i'tu para ri iyesi, Papa A'kwaru uya ri nin i'tu. ¹² Non a'kwaru eposa' uya'nokon para iyesi, e'tane iya'kwaru Papa winipaino, ito'ka'nu'to' kon pe Papa uya urepa'pu kon ike. ¹³ Seri pi' si usauro'ni'nokon, ka'pon pu'ketu ke, isenupasa' kon maimu ke pen, e'tane main, Iya'kwaru uya enupan nisa' yai, iya'kwaru yawon i'napairon ekama pi' iya'kwaru

* **2:6** seri a'taino kon epuru ton, iri ton a'kwaru meruntiru ton pata po ne'tarawasomayai'ne' pi', ta iya pe iyesi. † **2:9** Aisaya 64:4

maimu yau.† 14 Iya'kwaru yawon pen ka'pon uya Papa A'kwaru wini teposen eporo para ri iyesi, apune para iya'kwaru para ri iyesi ipona, miri ton to'ka'nuku iya para ri iyesi, apune para Iya'kwaru yau riken ti'tusen pe iyesi. 15 Papa A'kwaru yen pe te'sen ka'pon uya ri tanporon ni aimenka, e'tane inu' uya nin iteseru aimenkato' pe para iyesi:

16 “Inu' uya Itepuru usenuminkato' i'tu, enupato' pe tuuya?” §
ta iya. Uri'nokon nin man ti Karai usenuminkato' esa' pe.

3

E'ta'nu'pi' Ni Pi' So'si Tau

1 Utonpa ton, ta'kwaru kenan kon auro'ka kasa ayauro'kato' uya 'nokon para iyesi, e'tane seri non pon kon pe ri nin ayauro'ka uya 'nokon, amiyu amu' pe ri Karai pona. 2 Meru' ke iwo'pa'pu uya 'nokon, sa'man kiyari ke irepa'pu uya 'nokon pen, apune para iyekonekasa' kon para iyesi pi', iti-wano' pe. I'napairi ri, iyekonekasa' kon para ri mari iyesi. 3 Non pon kon pe ri mari iwesi kon. Apune para moro ri ikintan miri awonsi'ki isipi' e'ni esi pi' i'koro'tau'nokon, non pon kon pe para pe' me'atuu? Ka'pon amu' Papa punon kon e'to' kasa para pe' me'atuu? 4 Apune para taron ni uya, “Paaru a'kiron nin uri,” ta; taron ni uya, “A'poros a'kiron nin uri,” ta; ka'pon amu' pe para pe' me'atuu?

† 2:13 iya'kwaru yawon i'napairon ekama pi' iya'kwaru maimu yau; miri pe para, i'nairon iya'kwaru pe e'nito' pi' iya'kwaru pe te'sen enupa. § 2:16 Aisaya 40:13 3:2 Ipuru 5:12-13 3:4 1 Koren 1:12

⁵ Inu' kəri A'poros? Inu' kəri Paarü? Poitorü ton ni nin, kamoro poro apurinin nan pe iyenasa' kon—Itepuru uya to' pöiri'ne to' tarawasoi'tipi'sa' awiri. ⁶ Ite' pimi uya, A'poros uya nin si inanuku miri, e'tane Papa uya nin si a'tanuku miri. ⁷ Miri wenai, kəri ipinnin miri awonsi'ki kəri inanü'nin esi miri i'ri pan pe para ri, e'tane Papa riken i'ri ri a'tanü'nin. ⁸ Ka'pon ipinnin miri awonsi'ki ka'pon inanü'nin esi miri taponi ri'ne para ri, miripan kon e'mato' oton esi miri itarawasoi ru'pu pikiri ri. ⁹ Ina esi Papa tarawasoi ku'nin nan pe a'samutu yau, imiri'nokon esi Papa mainaru ton pe, Papa naminu iuti pe ri niri.

¹⁰ Waku nonkasa' ke Papa uya urepasa' na'ne' ke, iyapon nonka uya isenupasa' kuru iuti aminin ye' pe, miripan po taron kon aminin nan uya amito' pe. E'tane nin si ti ti'tui' kuru to' uya amito' pe iyesi taminu kon. ¹¹ Apune para inu' uya ri taron ni iyapon nonka poken para iyesi inonkasa' na'ne' Sises Kurai, enta'. ¹² Inu' uya ri ami pe iyesi yau, seri iyapon po, koru ke ri, sirupa ke ri, epe'kena' ton ni ti' amü' ke, yui ke, iyaiputasa' wana' ke, ¹³ itarawasoi ru'pu usenpoika miri, miri pe iyesi tukai', apune para Iweyu uya inepu miri a'kwa ya'. Apo' uya enpoika miri, miri awonsi'ki apo' uya i'tu miri waku pe to' tarawasoi ru'pu esi ento' pe. ¹⁴ Inami'pu ma'tanuku apo' uya para iyesi yau, tepe'pu eporo iya. ¹⁵ Iyepo'tisa' pe iyesi yau, ima'tasa' ri nin si miri, kəri ri ri nin epika'ti ri, e'tane iyainansa' pe ri nin apo' awiri.

¹⁶ I'tu auya'nokon para pe' nai, imiri'nokon ni

esi Papa iwu' pe, miripan Papa A'kwaru uko'mamu ayau'nokon? ¹⁷ Inu' uya ri Papa iwu' ma'tanu'sa' pe iyesi yau, Papa uya ri ima'tanuku miri, Papa iwu' miri waku, imiri'nokon si kamoro miri iuti.

¹⁸ Iiwano' kon pe ri kisennakatuu. Itonpa kon ni usenuminka pe iyesi yau, ta'kwaru ke tesi tukai', seri a'taino kon eseru yau, tiwi iya'kwaru para nenai, ta'kwaru ke tenato' pe. ¹⁹ Apune para seri non pon kon pu'ketu esi iya'kwaru para ri Papa enu yau. Iye'menukasa' na'ne' kasa: "Pu'kena' pe te'san a'si iya i'tunin pe to' e'ku'to' wini,"* tasa' iya, ²⁰ miri awonsi'ki kanan, "Itepuu uya i'tu ta'kwarukena' nan usenuminkato' esi imaku'pi pe ri," ta.† ²¹ Miri pi' si, katapurituu ka'pon amu' pi'! Tanporon ni esi iiwano' kon pe, ²² Paar, miri pe para A'poros, miri pe para Ke'pas,‡ miri pe para seri non, miri pe para uko'man nito', miri pe para uma'tan nito', miri pe para seri paro', miri pe para seri entawon esi tanporo iiwano' kon pe, ²³ imiri'nokon si Kurai iwano' pe, Kurai kanan Papa iwano' pe.

4

Kurai Ekareei Ekamai' Enno'sa' Kon

¹ Miri pi', ka'pon amu' uya i'tuto' pe iyesi ina esi Kurai poitoru ton pe, kamoro ama'aino Papa iwano' pe te'sen esanon pe. ² Esa'sa' pe iyesi kamoro itena' inonkasa' pe na'ne' nan e'to' pe iyesi tusauroku'pu kon iyawiron kon pe. ³ E'namato'

3:16 1 Koren 6:19; 2 Koren 6:16 * **3:19** Isopu 5:13 † **3:20** Eren 94:11 ‡ **3:22** Ke'pas (Arami' maimu yau), miri pe para Pi'ta (Kiri' maimu yau), asa'ri ri mari esi ti' ta e'kwa pe.

pura man uyeseru aimenka auya'nokon yau, miri pe pura ka'pon amu' uya ri ko'tu yau ukupu yau; i'napai ri uiwano' pe ri uyeseru aimenka uya pura iyese. ⁴ Uyewan ni man waku pe, e'tane miri uya iri ku'nin nu'pu pe pura ukupu pura iyese. Itepuu kuru kari ri uyeseru aimenkanin. ⁵ Miri pe iyese pi', i'ri ri eseru kusaimenkatu iweyu rawiri ri; apune ri e'ti' Itepuu uyepu pona ri. Onansa' pe ri ewarupi yau te'sen enpoikanin a'kwa ya', miri awonsi'ki ka'pon amu' ewan yawon ni enpoika iya. Miri a'tai, tukaisari'nokon tapuripi'to' kon eporo to' uya Papa wini.

⁶ Utonpa ton, seri ton ku'sa' uya ina pi', uri miri awonsi'ki A'poros, iiwano' kon pe, iusenupa kon pa ina wini, i'ri ta e'kwa pe se tawon esi, "Imenukasa' na'ne' enta' kititu," tawon. Miri a'tai, tikin nan apuri auya'nokon namai' isakon entai. ⁷ Inu' uya ikonekasa' kon taron ni pe, taron kon kasa pura? I'ri nai moro ipiyau'nokon ineporo'pu kon pen? Miri awonsi'ki si, eposa' auya'nokon pe si iyese yau, i'ri pi' ken si autapuri kon eponin nu'san pen kasa?

⁸ Epoka'sa' auya'nokon ni sa'ne tanporo i'se iwe'to' kon ta auya'nokon! Tanporon esa' pe ri iyenaka'sa' kon ta auya'nokon! Kin pe ri iyenapi'ka'sa' kon ina a'kiri pura ri ta auya'nokon! Kin pe kuru ri iyenapi'sa' kon i'se e'ai', ipokon pe ina e'to' pe kin pe! ⁹ Upona ri nin iyese Papa uya ina itekare ekamai' enno'sa' kon tusa' tensan pe tautisan a'mu yawon kon kasa, ka'pon amu' iyeri'to' pe eno'masa' kon kasa Roman amu' usen-nakato' pata'se' ya'. Mi yawiron kon ni, inseru amu' ri ka'pon amu' ri nenpitunu pe ina ku'sa'.

¹⁰ Iya'kwaru panon kon pe ina esi Kurai iwanu' pe, e'tane si imiri'nokon esi pu'kena' pe Kurai awiri. I'si'mara ina esi, e'tane imiri'nokon esi pana' pe! Tnamasan pe iwesi kon, ina esi tnamasan pe pura! ¹¹ Seri iweyu pu'ku pona ri ina esi iwan pe miri awonsi'ki tuna'kiri' ke, ipooi'pi ri esi ina pon pe, twipi'san pe ri ina esi, ipata pura ri ina esi. ¹² Sa'man pe kuru ri sa'ne temiyatu kon ke ina e'tarawasoma. Ina pa'nuku a'tai, ina uya tupa'nu'nin kon purema; ina kota'ma a'tai iwenai pura, ina uya ri imoronka; ¹³ ina pi'iri pe usauro'ni a'tai, ina uya eiku i'si'man yai. Seri pu'ku pona ri ina esi non neno'ma'pu pe ri, pata e'to' i'se pe pura ri.

¹⁴ Ipiyi'nu'nin kon pe seri menuka uya pen, e'tane apanama uya 'nokon, umunki pe iwesi kon pi'. ¹⁵ 10,000 kaisari ri iyesanon kon e'tane Kurai poro, tu'ke pura ikupunu kon amu' esi, Kurai poro ikupunu kon pe enasa' waku itekare poro. ¹⁶ Miri pe iyese pi', iyekama'po uya 'nokon kuru unku'punu kupu kon pa. ¹⁷ Miri wenai Temu'ti ennoko uya seri ipiya'nokon, umu uni'nankanu, usauro'nisa' awiron Itepuru yau. Iyemiya'ponti iya 'nokon miri uko'manto' Sises Kurai yau eseru pi', enupan nito' uya poron ni mi awiri ri so'si kaisa ri.

¹⁸ Mi pe te'ku'san pe itonpa kon amu' enasa' man, ipiya'nokon utito' oton pe pura tekamai'. ¹⁹ E'tane utito' oton miri ipiya'nokon seri pe'ne kuru ri, ewai' pe Papa esi yau; miri si i'tu uya miri pasamoro mi pe te'ku'san usauro'to' riken pen, e'tane i'ri esi to' pana'pano pe tukai' ri. ²⁰ Apune

pura Papa e'to' esa' wannɪ pe esi usauro'ni pe riken pen, e'tane ipana'pano. ²¹ Nai rupi i'se me'atɔu? Ikota'mai'nokon pe' uti i'se me'atɔu imiri'nokon tari'po'pi'se, miri pe pura usi'nɔnkan pe, i'si'mɔn yaino pe kati iya'kwarɔ?

5

Tekumasen Tonpa Enpa'kati'!

¹ Isetasa' man ekuman esi i'koro'tau'nokon tukai', iri kuru ri sa'ne Papa i'tunin nan pen koro'tau te'ku'sen pen ni: ka'pon esi tɔkupɔnɔ no'pɔ tɔsanɔ'tinin ya' ri. ² Miri pi' si mi pe iye'kupɔ kon! Iupokoitato' kon ipi' poken pura pe' nai kɔri ri pe' ka'pon seri ku'nin nɔ'pɔ enpa'ka auya'nokon poken pura nai i'koro'tapai'nokon? ³ Ipun pe ipiyau'nokon e'tane pura ri, iya'kwarɔ pe esi ipiyau'nokon. Kɔri ri ka'pon miri ku'nin nɔ'pɔ pona eseru aimenkato' nonkasa' uya miri, miri yau esi kasa ri. ⁴ Ayamɔrasa' kon a'tai uyepuru kon Sises ese' yau, uri ipiyau'nokon iya'kwarɔ yau, miri awonsi'ki uyepuru kon Sises meruntirɔ esi miri yau, ⁵ pɔse ri ka'pon ituti' Se'tan* ena' ipun uma'tato' pe, iya'kwarɔ epika'tito' pe Itepu ru weyu a'tai.

⁶ Matapuriyatɔi'ne' esi wakɔ pe pura. I'tu auya'nokon pura pe' iyesi aiko ri a'sarutanɔ'nin e'tɔrawasoma tanporo ri pɔrowa ki'masa' awiri? ⁷ Penaro' rɔ'pɔ a'sarutanɔ'nin eno'mati', emenna' iki'masa' pɔrowa pe iwesi kon pa a'sarutanɔ'nin a'kiri pura—me'atɔi'ne' pe kuru nin si, apɔne pura

5:1 Isu'taronomi 22:30 * **5:5** Se'tan—Makoi ese' isakon, Papa eseru ewaruma'tinin ta e'kwa pe. **5:6** Kare'siya 5:9

Kurai, uri'nokon iwano' To' Epoi Iti'pu† iwano' karimeru mare, e'wisa' pi'. ⁸ Miri pe iyesi pi', To' Epoi Iti'pu Weyu Ru'pu ku'pai'nokon, penaro' a'sarutanu'nin ke pen, iri isi pe e'paino, iri ite-seru pe e'paino a'sarutanu'nin pen, e'tane paretu a'sarutanu'nin a'kiron pen ke, paretu enku'tinin pen, e'tane i'napairon ke.

⁹ Imenukasa' uya 'nokon unennokonu ukaretaai yau tekumasan ka'pon amu' pokon pe iwesi kon namai'. ¹⁰ Seri non pon kon ka'pon amu' pi' ta uya pen, tutonpa kon no'pu pokon kon, mentaino kon, tennakai' ka'pon rapumanin nan, miri pe para ika'sa' pi' tawipuremasan. Miri pe iyesi yau, seri non nimi auya'nokon miri. ¹¹ E'tane imenuka uya 'nokon, itonpa kon pe te'ku'sen inu' ri, tekumasan miri pe para mentaino, ika'sa' pi' tawipuremasen, miri pe para tutonpa pi' tausau'ro'sen, te'taripasen, miri pe para itepe'pu pen ni esa'nin, pokon pe ke'tuu. Puse ri rupi pokon pe ri kenta'natuu.

¹² Uturawasooi pe pe' iyesi so'si tawon kon pen eseru aimenkato' pe uya? Kamoro pe' so'si tawon kon eseru aimenkato' auya pe para iyesi? ¹³ Papa uya kamoro so'si tawon kon pen eseru aimenka miri. "Iri ka'pon enpa'kati' i'koro'tapai'nokon,"† tasa'.

6

Mi Airon Kon Uya Apurinin Nan Eseru Aimenka Namai'no

† **5:7** To' Epoi Iti'pu; miri pe para, Pa'sopa - apune Isu'taronomi 16:1-8 enki. **5:7** E'sotas 12:5 † **5:13** Isu'taronomi 13:5; 17:7; 19:19; 21:21; 22:21, 24; 24:7

¹ Isipi' iwe'to' kon esi yau isitonpa pe, anapai kuru pe' iwesi kon Papa uya tasa' pen awiri te'sen piya' to' uya iteseru aimenkato' pe waku ton piya' ru'ku tase para? ² I'tu auya'nokon para pe' iyesi Papa munki amu' uya non eseru aimenkato' oton tukai'? Non eseru si aimenkanin pe iwesi kon yau, miri mare'pa ri ken pe' si eseru aimenka auya'nokon poken para iyesi? ³ I'tu auya'nokon para pe' iyesi uri'nokon uya inseru amu' eseru aimenkato' oton? Miri entai ri sa'ne seri po uko'man nito' yau eseru aimenka miri ko! ⁴ Miri pe iyesi pi', isipi' iwe'to' kon esi yau seri rupi ton pi', inepoti' si so'si tawon kon eseru aimenka ton kon, tnamasan ye' ton para ri to' e'tane!*

⁵ Seri ta uya ipiyi'nu'nin kon pe ri. Inu' para kuru ri pe' iyesi i'koro'tau'nokon emiya'pokena' eseru aimenkanin isipi' iwe'to' kon pi' apurinin pe esii'ma? ⁶ E'tane ru'ku, taron ni uya tatonpa ari ko'tu ta', apurinin nan pen ni rakui'!

⁷ I'napai ri itonpa kon pokon pe ko'tu tau iwe'to' kon uya ekama, ineporonu kon eposa' auya'nokon para iyesi. Tiwi ipoken para iku'to' kon ananti'. Tiwi tennakai' to' arapumatuu. ⁸ E'tane ru'ku, imiri'nokon pe ri tausennakai' isitonpa pe esii'ma i'senta' iye'rapuma kon, isitonpa pe ri esii'ma i'senta' ipoken para iwesi kon, itonpa kon pokon pe kuru ri.

⁹ I'tu auya'nokon para pe' iyesi iri ton uya Papa e'to' esa' wanni pe eporo para iye'to' oton?

* **6:4** inepoti' si so'si tawon kon eseru aimenka ton kon, tnamasan ye' ton para ri to' e'tane; miri pe para, i'ri pe iyesi pi' ka'pon amu' so'si yawon kon pen ni itau te'san pen ni uya ikonekato' pe ikupu auya'nokon?

Kisenku'tituu: Tekumasan, miri pe p̄ra Papa tato' ipi' pe ika'sa' pi' t̄wip̄uremasan, iyemari'masa' pe esii'ma tekumasan, warawoti'si am̄a', warawo' ku'nin nan t̄utaan'p̄a kon pe, t̄waraino kon ni ku'nin nan t̄ano'p̄a kon pe, ¹⁰ ama' am̄a' ri, mentaino kon ni, te'taripasan ni, iri pe t̄utonpa kon pa'n̄a'nin nan, t̄utonpa kon a'kwar̄ukanin nan itimamin pi', uya Papa e'to' esa' wann̄i pe eporo p̄ra iye'to' oton. ¹¹ Miri ye' pe itonpa kon am̄a' esi'p̄a. E'tane si ikor̄ukasa' kon, wak̄a pe ikonekasa' kon Papa iwano' pe, Papa pokon pe iyekonekasa' pe ipokena' pe, Itepuru Sises K̄urai ese' yau, Papa, itese' pi' e'n̄ito' A'kwar̄a ke.

Ekuman Uya Iri Pe Ku'ni

¹² “Tanporon ni ku'to' uya pe iyesi,” ta ri—e'tane si tanporon esi pen pika'tinin pe. “Tanporon ni ku'to' uya pe iyesi,” ta ri—e'tane tanporon ni e'to' pe p̄ra iyesi uyepuru pe. ¹³ “Kiyari esi ewan wann̄i iwano' pe miri awonsi'ki ewan wann̄i esi kiyari iwano' pe,” ta ri—e'tane Papa uya asa'ri ri mari ima'tan̄a'to' oton. Pun e'to' pe p̄ra iyesi niki' pe e'ni iwano' pe, e'tane Itepuru iwano' pe, Itepuru kanan si pun iwano' pe. ¹⁴ T̄upana'pano ke Papa uya Itepuru i'm̄a'sa'ka'p̄a iyeri'sa' apai, miripan uya ri mari ui'm̄a'sa'kato' oton kon. ¹⁵ I'tu auya'nokon p̄ra pe' nai ipun kon esi K̄urai p̄a'k̄a pe'ne? K̄urai p̄a'k̄a pe riken pe' te'sen t̄ur̄a uya t̄ut̄urawasooi pe ekuman ku'nin uri'san p̄a'k̄a pe iye'to' pe? Ikup̄a uya pen! ¹⁶ I'tu auya'nokon p̄ra pe' iyesi k̄ari tekumasan p̄a'k̄a pe iye't̄asa' r̄a'p̄a esi tikin ni ipokon pe? Tasa' iya esi, “Asa'ri te'san ena

tikin ni ipun,† tasa'. 17 E'tane kari Itepuru pu'ku pe iyenasa' esi miri tiki ni ipokon pe iya'kwaru yau.

18 Ainanti' ekuman nito' apai. Tanporo taron ni ton makoi amu' ka'pon nukupunu ton esi ipun yau para, e'tane kari tekumai' imakoitasa' na'ne' umakoitasa' miri tupun tama'tanu'se. 19 I'tu auya'nokon para pe' nai ipun kon esi Waku A'kwaru iwu' pe, ayau'nokon na'ne', ineporo'pu kon Papa winipai? Iiwano' kon pen ni imiri'nokon; 20 te'mai' ennasa' ru'pu ton imiri'nokon; miri pe iyese pi', Papa inamati' ipun kon ke.

7

Emari'man Nito'

1 Seri si inmenuka'pu ru'pu kon pikiron: Temari'mai' para ka'pon esi, esi waku pe ri.* 2 E'tane eke pe ri niki esi pi', tupoi ri ka'pon e'to' pe iyese tano'pu ke, uri'san niri tutaan'pu ke tupoiri ri. 3 Itaan'pu pe e'ni eseru ku'to' itaan'pu uya pe iyese tano'pu pi', ino'pu niri tutaan'pu pi' miri kasa ri. 4 Ino'pu pun esi itiawano' pe riken pen, e'tane itaan'pu iwano' pe ri mari iyese. Miri kasa ri mari, itaan'pu pun esi pen miri itiawano' pe riken pen e'tane ino'pu iwano' pe ri mari iyese. 5 Te'nurunpai' para e'ti', iye'ku'sa' kon a'tai ri nin aka'ne' pe ri iwesi kon, iwipurema kon pari nin iye'ku'sa' kon pi' riken. Miri awonsi'ki riken kanan iwesi si kon, Se'tan† uya i'tupi'nito' ya' itaru kon

† 6:16 Iseneses 2:24 6:19 1 Koren 3:16; 2 Koren 6:16 * 7:1 Temari'mai' para ka'pon esi, esi waku pe ri; miri pe para, Waku pe ri iyese uri'san ta'pi'pi'se para warawo' esi, esi waku pe ri. † 7:5 Se'tan—Makoi ese' isakon, Papa eseru ewaruma'tinin ta e'kwa pe.

namai' iiwano' kon pe iuse'se'ti kon p̄ra iwesi kon pi'. ⁶ Seri ta uya ri nin, takap̄ uya kuru pen ni iku'to' pe. ⁷ Tanporo warawo' am̄' esi i'se e'ai' uri kasa. E'tane kaisa ri'ne Papa uya uyemepor̄ kon ke repapi' nisa', t̄ron ni esi se esa' pe, t̄ron ni mi esa' pe.

⁸ Seri si iyemari'masa' kon pen miri awonsi'ki itaan'p̄ iyeri'sa' kon pi' ta uya: Temari'mai' p̄ra to' esi a'tai, to' esi wak̄ pe ri, uri na'ne' kasa. ⁹ E'tane si to' use'se'ti p̄ra iyesi yau, to' emari'mato' pe ri iyesi t̄ukirit̄ kon entai i'se te'to' kon wenai.

¹⁰ Iyemari'masa' kon pi' se ta uya (uri pen e'tane Itepuru uya ta): Ino'p̄ k̄se'nonkanin t̄taan'p̄ piyapai. ¹¹ E'tane ikup̄ iya pe iyesi yau, iyenkurunto' pe iyesi temari'mai' p̄ra, miri pe p̄ra t̄taan'p̄ pona ri iyenna'pokap̄. Miri awonsi'ki itaan'p̄ t̄no'p̄ nonkanin.

¹² T̄ron kon pi' se ta uya (uri, Itepuru pen nin si): Tonpa esi yau Sises apurinin pe p̄ra ino'p̄, miripan esi ipiyau ri iko'manpai, k̄'nonkanin.

¹³ Miri awonsi'ki uri'san esi yau Sises apurinin pe p̄ra itaan'p̄, miripan esi ipiyau ri iko'manpai, k̄'nonkanin. ¹⁴ Ap̄ne p̄ra Sises apurinin

pen itaan'p̄ ekonekasa' miri wak̄ pe t̄no'p̄ awiri, miri awonsi'ki Sises apurinin pen ino'p̄ ekonekasa' miri wak̄ pe Sises apurinin t̄taan'p̄ awiri. Miri p̄ra iyesi yau, imunki kon nin esi miri iri pe, e'tane si na'ne' kasa, wak̄ pe to' esi.

¹⁵ E'tane Sises apurinin pen e'nonka yau, tiwi ri nukupai. Sises apurinin warawo' miri awonsi'ki

uri'san uta'sito' p̄ra ri iyesi miri rupi yau; Papa uya ki'man nisa' t̄usewankamai' p̄ra uko'man nito' pe. ¹⁶ Nai kasa i'tu auya, no'p̄, ataan'p̄ pika'ti auya ri pe' tukai'? Miri pe p̄ra, taan'p̄, ino'p̄ pika'ti auya ri pe' tukai'?

¹⁷ Miri ri e'tane, akaisari'nokon iko'manti' Itepuru uya iku'sa' kon na'ne' yau ri, miri awonsi'ki Papa uya iki'masa' kon na'ne' ipona. Seri, seri iyawiri e'nito' main unnonkan̄ so'si ton kaisa ri. ¹⁸ Ka'pon, yun pi'pi pe' putur̄kasa' esi'p̄ iki'ma a'tai? Itun pi'pi putur̄kasa' pe p̄ra k̄senanin. Ka'pon pe' esi'p̄ itun pi'pi putur̄kasa' pe p̄ra iki'ma a'tai? Itun pi'pi putur̄ka k̄se'nin. ¹⁹ I'ri pan pen ni miri un pi'pi putur̄ka miri awonsi'ki, i'ri pan pen ni miri un pi'pi putur̄ka p̄ra iyesi. Papa Maimu awiri nin e'ni esi miri i'ri pe kuru nin iyesi. ²⁰ E'ni na'ne' kaisa ri e'nito' pe iyesi e'ni'p̄ yau ki'man a'tai. ²¹ Poitor̄ pe pe' me'tai iki'ma a'tai? Miri ri ayanpok̄manin, inonkato' pe ri iyesi pe iyesi yau, miri ri iku'ki. ²² Ap̄ne p̄ra k̄ri poitor̄ pe iye'sa' Itepuru uya iki'ma a'tai esi miri Itepuru n̄mo'ka'p̄ pe; miri kasa ri mari, k̄ri in̄' enau p̄ra iye'tane iki'masa' ru'p̄ esi miri K̄rai poitor̄ pe. ²³ Te'mai' ennasa' ru'p̄ ton imiri'nokon; ka'pon am̄' poitor̄ pe kenat̄u. ²⁴ Utonpa ton, Papa iwano' pe iwesi kon pi', isi'kaisa ri iki'ma'p̄ kon ya' ri si e'ti' Papa uya iki'ma kon a'tai iwesi'p̄ kon yau ri.

²⁵ Seri si a'pi'p̄anon kon pona kan: I'ri tawon main p̄ra ri nin man Itepuru winon, e'tane uri pe ri nin aimenka uya Itepuru isentu'kena' wini ri nin tapur̄isen ye' pe esi pi'. ²⁶ Seri pe ri nin sa'man yau

ri e'ni pi', me'atui'ne' kasa ri nin iwesi kon i'se esi tukai' ri nin usenuminka. ²⁷ Iyemari'masa' pe pe' me'an? Iye'nonkato' ku'warinpa. Iyemari'masa' pe para pe' me'an? Ino'pu oton ku'warinpa. ²⁸ E'tane iyemari'ma pe iyesi yau, aumakoitasa' pen ni miri; miri awonsi'ki a'pi'pun emari'masa' pe iyesi yau, imakoitasa' pen ni miri. E'tane kamoro iye-mari'masa' kon uya eke ri anpokumanin eporo seri uko'man nito' yau, miri yapai nin ipika'ti i'se 'nokon esi miri.

²⁹ Se ta uya e'kwa pe sa'ne iyesi, utonpa ton, to'ken pata weyu esi. Seri awonsi'ki kamoro tano'pu ke na'ne' nan uko'manto' pe iyesi ino'pu pun kasa; ³⁰ kamoro tauta'kwarukai' tukaransan, tukaransan pen kasa ri, pori' pe na'ne' nan pori' pen kasa, kamoro i'ri ri ennanin nu'san to' enawon pe para iyesi kasa; ³¹ kamoro seri non pon apuri pi' te'san, ipi' kuru tuko'mansen ye' pen kasa. Apune para seri non seri pe na'ne' esi ri utin pi'.

³² Tausewankamai' para iwesi kon i'se esi. Iyemari'masa' pen usewankama Itepuru tarawasooi pi', Itepuru pori'manin pe te'sen ku'to' tauya pi'. ³³ E'tane iyemari'masa' usewankama seri non tarawasooi pi', tano'pu pori'manin pe te'sen ku'to' tauya pi'. ³⁴ Inku'pai nin si iye'to' e'ta'nu'sa' ri. Iyemari'masa' pen uri'san miri pe para a'pi'pun uri'san usewankama Itepuru tarawasooi pi': Iye'ku'to' esi iye'tasa' pe kuru te'to' pe Itepuru ena' asa'ri ri mari tapun yau miri awonsi'ki ta'kwaru yau. E'tane si iyemari'masa' uri'san usewankama seri non tarawasooi pi', pori' pe tutaan'pu ku'to' tauya pi'. ³⁵ Seri ta uya waku pe iwesi kon pa, kemari'matuu kuru ta uya pen ni.

Iuko'mamũ kon i'se esi iye'to' awiri Itepuru iwano' pe iye'tusa' kon apai te'ta'na'se pũra.

³⁶ Inu' ri usenuminka pe iyesi yau waku pe pũra ri a'pi'pũn uri'san imari'mato' pe tũuya tũkupũ'pũ pi', miripan uno'somanka'pũ yau miripan mari'makapũ ta tũuya yau, tiwi nũkupũ i'se te'to' pe. Imakoita pen ni miri. Tiwi to' nemari'mai. ³⁷ E'tane kũri ri ka'pon tewan yau teseru esa' pe tekonekai', inu' uya ta'kwarũkai' pũra e'tane tiwano' pe ri teseru tũkonekai', miripan uya tewan konekasa' imari'mato' pe pũra tũuya—pũse ri uya ri mari waku ku'sa' miri. ³⁸ Miri pi' si, kũri a'pi'pũn uri'san mari'manin uya waku ku'sa', e'tane kũri imari'manin pen uya miri entai waku ku'sa'.†

³⁹ Uri'san uta'sisa' miri tũtaan'pũ pi' iko'mamũ pũ'ku pona ri. E'tane itaan'pũ eri'sa' a'tai, i'se te'to' ri mari'manin pe iyesi miri, e'tane Itepuru iwano' pe kuru, riken te'sen. ⁴⁰ Uri uya aimenkato' yau, pori' pe pari iyesi miri na'ne' kasa ri iyesi yau, miripan Papa A'kwarũ esa' pe ri esi tukai' si'tuyai'.

8

O' Use'man Ni'pũ Ike Ika'sa' Ena'

† **7:38** Miri pe pũra, ³⁶ Inu' ri kũri waku pe pũra tensi kupũ tũuya tukai' tũusenuminkasen, miripan uya ri wũpiya epopitũ, miripan esi iyemari'mato' pe i'se, tiwi si i'se ri te'to' kupũ. Iyemakoima pen ni miri. Tiwi iyemari'mato' pe nũkupũ. ³⁷ E'tane kũri ka'pon teseru konekanin tewan yau, inu' uya ri ta'kwarũkai' pũra ri e'tane tiwano' pe ri tekonekai' teseru esa' pe, miripan uya teseru koneka'pũ a'pi'pũn mari'mato' pe tũuya pũra ri—pũse ri ka'pon uya iye'to' ri kupũ. ³⁸ Miri kasa si kũri a'pi'pũn uri'san mari'manin uya waku ku'sa', e'tane kũri imari'manin pen uya miri entai waku ku'sa'.

¹ Serì si o' papa tato' ipi' pe ika'sa' ena' use'man ni'pɸ ike pi' te'sen: I'tu'nokon tanporo i'tunin pe e'nito' esa' pe e'ni'nokon.* I'tunin pe e'nito' uya a'sarutanɸni e'tane usi'nɸnkan nito' uya ka'ni.
² Ka'pon i'tunin pe ne'ku'ai'ne' uya tɸni'tunɸ ye' pan i'tu pɸra ri mari iyesi. ³ E'tane kɸri ka'pon Papa i'nɸnka pi' na'ne' i'tu Papa uya.

⁴ Miri pi' si, o' pi' si enta'nan papa tato' ipi' pe ika'sa' ena' use'man nisa' rɸpɸ: I'tu'nokon non po papa tato' pe ika'sa' esi pɸra kuru ri iyesi, miri awonsi'ki tɸron ni papa tato' ipi' pɸra iyesi, kɸri ri riken tikin nan ni. ⁵ I'ri pe pɸra papa tato' ton ipi' e'tane, Epɸn po miri pe pɸra non po (to' na'ne' ri tu'ke ri “papa amɸ” miri awonsi'ki tu'ke ri “itepuru ton”), ⁶ e'tane nin si upona'nokon tikin ni ri Papa esi, Ikɸipɸnɸ, tanporon ni uye'sa' na'ne' iwini miri awonsi'ki uko'man ni'nokon na'ne' iti-wano' pe; miri awonsi'ki tikin nan ni kanan Itepuu Sises Kɸrai, tanporon ni uye'sa' na'ne' iporo miri awonsi'ki uko'man ni'nokon na'ne' iporo.

⁷ E'tane tanporon kon uya serì i'tu pen. Tɸron kon kuru ri enupansa' papa tato' ipi' pe ika'sa' pi' serì warai si o' pi' to' enta'nasa' a'tai, papa tato' pe ipi' ika'sa' ena' use'man ni'pɸ ike pe iyesi tukai' to' usenuminka, i'si'mɸra to' ewan esi ke ima'ta.
⁸ E'tane kiyari uya a'ko pe Papa piya' ne'ni pen; uma'tan pɸra iyesi enta'nan nisa' pɸra iyesi yau, wakɸ pe e'ni pɸra ri iyesi enta'nan nisa' yau.

* **8:1** I'tu'nokon tanporo i'tunin pe e'nito' esa' pe e'ni'nokon; miri pe pɸra, “Tanporo ri i'tuto' esa' pe e'ni'nokon,” mɸkayai'ne' kasa.

⁹ E'tane riken, ti'tui' e'ti', se kasa ri iwe'to' kon i'si'mura te'san eno'manin pe kuse'nin. ¹⁰ Apune para i'si'mura te'sen itewan uya imiri i'tunin pe e'nito' esa' enta'na papa tato' pe ipi' ika'sa' ena' use'man nito' iparemato' iwu' tau ene yau, iye-pori'ma pen pe' mi, papa tato' pe ipi' ika'sa' ena' use'man ni'pu ani pi'? ¹¹ Miri si, puse ri si i'si'mun tonpa, Kurai uma'ta'pu itiwanon' pe ru'pu si uma'ta, i'tunin pe iwe'to' wini. ¹² Seri kasa aumakoitasa' pe iyesi a'tai itonpa ton pi' i'si'mun to' ewan tama'tanu'se, aumakoitasa' pe iyesi miri Kurai pi'. ¹³ Miri pe iyesi pi', enta'nasa' na'ne' uya utonpa eno'masa' pe iyesi yau makoi ya', o' pi' enta'nato' oton pari pen kanan, ita'mo'kato' emapu'ti uya namai'.

9

Itekare Ekamase'na Enno'sa' Iwano' E' Kuru

¹ Inu' enawon pen ni pen pe' uri? Itekare ekamase'na enno'sa' pen pe' uri? Sises pe' Uyepuru kon ennin nu'pu pen uri? Imiri'nokon pen pe' kamoro Itepuru yau e'turawasomasa' otori'san? ² Itekare ekamai' enno'sa' pe para ri e'tane taron kon pona, ipona'nokon nin esi seri. Apune para imiri'nokon esi uya'si'sa' ike pe uri itekare ekamai' enno'sa' Itepuru yau.

³ Seri seri uwapu kamoro uyeseru aimenkato' yau iyereutasa' kon na'ne' namai'no. ⁴ Ina iwano' kuru pen ni pen pe' miri kiyari miri awonsi'ki ina yuku? ⁵ Ina eseru pen ni pen pe' miri itekare apurinin tano'pu kon ari taya'kiri'nokon, taron kon itekare ekamase'na enno'sa' kon, miri

awonsi'ki Itepuru akon non miri awonsi'ki Ke'pas* kasa? ⁶ Uri, miri awonsi'ki Panapas riken kati kamoro te'turawasomasan pe te'san tauko'manto' kon iwano' pi'?

⁷ Inu' esi tiwano' pe tauko'mansen soisa pe esii'ma? Inu' kure' e' patamanin iteperu napui'ma para? Inu' imanatu e'ku tensisan tikun non esa' to' manatu e'ku ensii'ma para? ⁸ Ka'pon, Papa pun e'to' kasa na'ki ukayai? Miri ri mari pe' ta Main uya para nai? ⁹ Main, Mosi' namenuka'pu uya ta: "Paka muta kusenu'tii a'nai' puro'poro i'kwa pi' itipi'tane,"† ta iya. Paka pi' riken pe' Papa usewankama? ¹⁰ Uri'nokon pi' sa'ne ta iya seri ko, pen pe'? Ewai', seri e'menukasa' uiwano' kon pe, apune para non annin uya annu a'tai miri awonsi'ki i'kwanin uya i'kwa, seri kupu to' uya eporo tauya'nokon poken iyaku'pasa' annu tauya'nokon a'tai. ¹¹ Ina uya si iya'kwaru ye' patama pe iyesi yau i'koro'tau'nokon, eke pe kuru pe' iyesi ina uya non poron iyaku'pasa' annu pe iyesi yau iwinipai'nokon? ¹² Taron kon uya seri tupa'kita'kon kuru eporo pi' iwinipai'nokon, miri entai pari pe' ina uya eporo pen?

E'tane seri ina iwano' kuru ri apurisa' ina uya para man. Miri para ri, ti'tui' para ina uya imoronkasa' man oko pe waku Kurai ekareei uko'mamu namai'. ¹³ I'tu auya'nokon para pe' nai, kamoro Papa ena' use'man nito', ipureman nito' iwu' tau te'turawasomasan uya ti'kiyari kon eporo

* **9:5** Ke'pas (Arami' maimu yau), miri pe para Pi'ta (Kiri' maimu yau), asa'ri ri mari esi ti' ta e'kwa pe. † **9:9** Isu'taronomi 25:4

9:9 1 Temu'ti 5:18 **9:11** Ron 15:27

itapai, miri awonsi'ki kamoro Papa ena' use'man nito' apon po te'turawasomasan uya ri eporo itasa' tonpa? ¹⁴ Miri kasa ri, Itepuru uya tasa' kamoro itekare ekama pi' te'san uya tuko'manto' kon ipi' epoto' pe ri iyesi waku itekare wini.

¹⁵ E'tane tanporo seri ton ni uiwano' kuru ri apurisa' uya para iyesi. Seri menuka uya pen miri ton ku'to' pe auya'nokon uiwano' pe tukai' e'kupai'ma pen. Eri'to' pe ri iyesi utapurito' mo'ka inu' uya ri entai. ¹⁶ E'tane ri waku itekare ekama uya a'tai, utapuri poken para iyesi, apune para itekare ekamaki tasa' pe iyesi upi'. Isi yau esi waku itekare ekama uya para iyesi yau! ¹⁷ Uiwano' pe ri itekare ekama pi' esi yau, uyepe'pu ri esi; uiwano' pe para iyesi yau, uyapiyo'masa' pi' ri nin ekama uya pe iyesi. ¹⁸ I'ri ken si esi uyepe'pu pe? Seri riken: Itekare ekama uya wini ituru uya i'numura ri, uiwano' kuru si tapurii' para itekare ekama uya iwano'.

¹⁹ Inu' enawon pen ni uri miri awonsi'ki inu' iwano' pen ni e'tane, tanporon kon poitoru pe e'kupu, tu'kan kon ne'nin pe Kurai piya' to' nepu uya poken ni te'san. ²⁰ Esuweru amu' pi' Esuweru pe ri ena, Esuweru amu' ne'nin pe Kurai piya'. Kamoro main o'noro na'ne' nan pona main o'noron kasa ena (main o'noron pe para ri e'tane), main o'noron kon ne'nin pe Kurai piya'. ²¹ Kamoro main esanon pen pona main esa' pen kasa ena (main, Papa winon para e'tane para ri, e'tane main, Kurai winon o'noron pe esi), main punon kon ne'nin pe Kurai piya'. ²² I'si'manon pona

i'si'mura ri ena i'si'manon ne'nin pe Kurai piya'. Tanporon pe ri enasa' tanporon kon ni ka'pon amu' pona, itonpa pe ri to' pika'tito' pe uya to' pika'tito' uya pokena' eseru wini ri. ²³ Tanporo seri kupu uya waku itekare pikiri, waku pareman nito' iya tonpa epoto' pe uya.

²⁴ I'tu auya'nokon para pe' nai teka'tunpi'san a'tai, tanporon kon eka'tumu e'tane tikin nan ni uya itepe'pu eporo? Eka'tunti' itepe'pu eponin ye' pe.

²⁵ Tanporon kon usi'tun pi' te'ton kon usenupa isi koro'tau. To' uya ikupu pata ipuru konekasa' aro', karon pe ri epoto' pe tauya'nokon inke te'sen pen ni; e'tane ikupu'nokon seri aro', karon epoto' kon pe inke ri tauko'mansen. ²⁶ Miri pe iyesi pi', te'kamai' para ri tuneporonu pi' teka'tunsen ka'pon kasa eka'tumu pen; epanta'ma pen ka'pon iya'kwaru'pu panta'manin kasa. ²⁷ Kane, upun sa'mantanu'sa' uya, upoitoru pe iku'sa' uya, taron kon pi' itekare ekamasa' uya tupo uneporonu itepe'pu eporo uya para iyesi namai'.

10

Panaman Nito' Esuweru Amu' Kasa E'ni Namai'

¹ I'tunin pe para iwesi kon i'se para e'ai', utonpa ton, tanporo utamokori kon amu' esi'pu kapuru' o'no tanporo to' uti'pu parau poro. ² Tanporo to' epa'taisima'pu Mosi' pikiron kon pe, kapuru' yau miri awonsi'ki parau kau. ³ Tanporo to' enta'na'pu miri iya'kwaru kiyari pi' ri. ⁴ Miri ri iya'kwaru tensisen ni ensi'pu to' uya; apune para to' uya ri

ti' iya'kwaru pe te'sen apai ensi'pu ta'kiri'nokon ni tautisen, miri ti' esi'pu Kurai ri. ⁵ Miri ri e'tane, Papa esi'pu pen ni pori' pe tu'kan kon to' tonpa ton pi'; miripan kon ekepu esi'pu mi'tawiri ri rimono' tau.

⁶ Seri ton si e'kupu'pu ento' ipi' pe, iri ton pi' ri uyewan kon turu namai' to' esi'pu kasa. ⁷ Papa tato' ipi' pe ika'sa' pi' tawipuremasan pe ke'tau, to' tonpa ton esi'pu kasa; iye'menukasa' na'ne' kasa: "Ka'pon amu' ereuta'pu enta'nai', miri awonsi'ki ensii', miripan kon e'mu'sa'kasa' umanumu'pu Papa i'tunin nan pen eseru yau," tawon.*

⁸ Ekumanpai'nokon para, to' tonpa ton esi'pu kasa—miripan kon uma'ta'pu 23,000 kaisa ri tikin nan wai yau. ⁹ Itepuru† ti'tupi'se e'nipai'nokon para, to' tonpa ton esi'pu kasa, miripan kon na'ne' e'tu'ka'pu ikui amu' pi'. ¹⁰ Ke'naipi'tau, to' tonpa ton esi'pu na'ne' kasa, miripan kon tu'ka'pu ma'tanu'nin inseru uya.

¹¹ Seri ton e'kupu'pu to' pi' ento' ipi' ton pe, miripan e'menukasa' upanamanin kon pe, uri'nokon penaro' ru'pu uta'ku'tito' uye'sa' ipona na'ne' ton. ¹² Miri pi' si, pana' pe iye'mu'sa'kasa' pe iusi'tu yau, ti'tui' e'ki auta'mo'ka namai'!

¹³ I'ri ri i'tupi'nito' uya iyereutanu'sa' kon para man e'tane ri nin ka'pon pi' te'sen ye' ri. Papa esi' tusauroku'pu awiron ni; ii'tupi'to' e'to' pe imoronka auya entai iku'nin pen. E'tane ii'tupi'sa' a'tai iyepa'kato' yai ke ri mari irepa iya iyo'no

10:4 E'sotas 17:6; Nonpa 20:11 **10:5** Nonpa 14:29-30 **10:6** Nonpa 11:4 * **10:7** E'sotas 32:6 **10:8** Nonpa 25:1-18 † **10:9** Itepuru; taron ni ton imenukasa' ton uya Kurai ta. **10:9** Nonpa 21:5-6 **10:10** Nonpa 16:41-49

īye'mu'sa'ka pa.

Itepuṛu Kokuu Miri Awonsi'ki Iri Ton Kokuu

¹⁴ Miri pe iyesi pi', utonpa ton amu' ru'kwi, ainanti' papa tato' pe ipi' ika'sa' pi' iwiparemato' kon yapai. ¹⁵ Ta'kwarukena' nan ka'pon amu' auro'ka uya; iiwano' kon pe usauro'ai'ne' eseru aimenkati'. ¹⁶ Tenki tato' kokuu pen pe' seri, tenki ta'nokon na'ne' ipi' Kurai munu anumu pe pen pe'? Pūreti i'kwitu na'ne' pen pe' esi Kurai pun anumu pe pen pe'? ¹⁷ Apune pūra tikiṇ ni ri itekiino esi pi', uri'nokon tu'kan kon, esi tikiṇ ni ipun, apune pūra tikiṇ nan itekiino anumu pi'.

¹⁸ Ka'pon amu' Esuweru amu' pi' isenuminkati': Kamoro pe' use'man nu'pu ike pi' tenta'nasan esi pen use'man nito' apon po te'sen Papa pokon pe? ¹⁹ Miri ken pe' si papa tato' ipi' pe ika'sa' ena' use'man nisa' ru'pu esi i'ri pe ri, miri pe pūra papa tato' ipi' pe ika'sa' esi i'ri pe ri ta uya e'kwa pe ken pe' si iyesi? ²⁰ Kane, e'tane Papa i'tunin nan pen use'masa' na'ne' ike esi iri ton ena', Papa ena' pen, miri pi' iri ton tonpa pe iwesi kon i'se pūra esi. ²¹ Itepuṛu kokuu yawon ensii'ma, iri ton kokuu yawon ni niri ensi auya'nokon pūra iyesi; asa'ri ri mari Itepuṛu tepuruu miri awonsi'ki iri ton tepuruu po iwe'to' kon pūra iyesi. ²² Papa ri kati ikintato' inku'pai e'ni? Itentai pe' pana' pe e'ni?

Inu' Enawon Pen Apurinin

10:16 Ma'siu 26:26-28; Ma' 14:22-24; Ūru' 22:19-20 **10:18**
 Ripaiti'kas 7:6 **10:20** Isu'taronomi 32:17 (LXX) **10:22**
 Isu'taronomi 32:21

23 “Tanporon ni esi tuku'sen pe”—e'tane tanporon ni esi pen waku pe konekanin pe. “Tanporon ni esi tuku'sen pe”—e'tane tanporon esi pen ka'pon ka'nin pe. 24 Inu' ri waku pe tiwano' pe te'to' eporo i'se kuse'nin, e'tane waku taron kon iwano'.

25 Ti'tui' para ri o' ekurupo'pomato' iwu' tau tekurupo'pomasen anki tekama'popi'se para iyewan uya ta pi' ri, 26 apune para, “Non esi Itepuru iwano' pe, miri awonsi'ki tanporo iyau na'ne',” †tasa'.

27 Inu' ri itekare apurinin pen uya iki'ma yau enta'nai' itipai si iwesi, enta'naki si irepasa' iya na'ne' pi' i'ri ri tekama'popi'se para iyewan uya ta pi' ri. 28 E'tane inu' uya ri ta pe iyesi yau ipi', “Seri seri use'man pe itusa' ru'pu,” ta yau, miri a'tai nin si ipi' iyenta'na pen, asa'ron wenai, ka'pon uya apana'tisa' pi' miri awonsi'ki ewan uya ta pi' §— 29 kuri apana'tinin ewan, iyewan ta uya e'kwa pe iyesi pen.

I'ri pe iyesi pi' inu' enau para e'to' eseru aimenka taron ni ewan uya? 30 Enta'na pe iyesi yau kiyari pi' tenki ta pe, i'ri pe iyesi pi' uyeno'ma tenki ta pe ri Papa pi' enta'nasa' e'tane?

31 Miri pi' iyenta'na pe ri miri pe para ensi auya ri miri pe para i'ri ri kupu auya pe iyesi pi', iku'ki eke pe Papa ku'pitu auya pe. 32 E'tane inu' ri e'ku'to' iri pe kusemapu'ti, Esuweru amu' ri, Kiri' amu' ri, miri pe para Papa so'sii ri— 33 uri nusi'tuyai'ne' kasa tanporon kon ni pori'ma i'se tanporon yau ri waku

10:23 1 Koren 6:12 † 10:26 Eren 24:1 § 10:28 Taron ni imenukasa' uya, ewan uya ta pi', apune para, “Non esi Itepuru iwano' miri awonsi'ki tanporo iyau na'ne',” ta.

pe e'to' eporo i'se esi pen e'tane tu'kan kon ni, to' epika'tito' pe.

11

¹ Unkup^{an} iku'ti': K^urai n^unkup^{an} kup^u uya kasa.

Papa Apuripit^u A'tai Ipoken E'nito'

² Kanyapuripⁱat^ui' tanporon yau ri iyenu kon yau ukup^u auya'nokon pi' miri awonsi'ki auta'sisa' kon pi' ri enupan nito'* pi', iyena'nokon ini'kwiri'n^uk^u uya kaisa ri.

³ Ito'ka'n^uk^u auya'nokon i'se e'ai' tanporon kon warawoti'si am^u i'pai pe K^urai esi, miri awonsi'ki uri'san i'pai pe warawo', miri awonsi'ki K^urai i'pai pe, Papa.

⁴ Tanporon kon warawoti'si am^u t^uwip^uaremasan miri pe p^ura pu'kena' pe t^usauro'san ti'pai kon t^uwontii' uya ti'pai kon nama p^ura iyesi miri.

⁵ Tanporon kon uri'sami'si am^u t^uwip^uaremasan miri pe p^ura pu'kena' pe t^usauro'san ti'pai kon t^uwontii' p^ura uya ti'pai kon nama p^ura iyesi— i'pai kiriri'kasa' kasa iyesi.

⁶ Uri'san uya ti'pai nipontisa' p^ura iyesi yau, t^unse' ak^u'to' iya pe iyesi, piyⁱn^u'nin pe iyesi yau uri'san uya t^unse' ak^u'sa' miri pe p^ura t^unse' kiriri'kasa' yau, ti'pai wontito' iya pe iyesi.

⁷ Warawo' uya ti'pai wontito' p^ura

11:1 1 Koren 4:16; Piri'pai 3:17 * **11:2** enupan nito'; miri pe p^ura, uko'man ni eseru ton.

iyesi,† Papa pe ri eke pe iku'to' pe ri iyese pi', e'tane uri'san esi warawo' ku'to' eke pe ipi' pe. ⁸ Apune p̄ra warawo' uye'sa' p̄ra iyese uri'san apai, e'tane uri'san uye'sa' warawo' apai, ⁹ warawo' ri e'ka'sa' p̄ra iyese uri'san iwano' pe, e'tane uri'san e'ka'sa' warawo' iwano' pe. ¹⁰ Miri wenai miri awonsi'ki inseru am̄a' wenai, uri'san uya t̄pana'pano ento' ipi' t̄to' pe iyese ti'pai pona.

¹¹ Itepuru yau ri nin si ti, uri'san e'to' p̄ra iyese warawo' p̄ra, warawo' ri e'to' p̄ra iyese uri'san p̄ra. ¹² Uri'san uye'sa' na'ne' warawo' apai, miri kasa ri mari warawo' ri mari entusa' uri'san apai. E'tane tanporon ni nin uye'sa' Papa wini. ¹³ Iiwano' kon pe aimenkati': Ipoken pe' iyese uri'san ip̄rema Papa pi' ti'pai t̄n̄iponkai'? ¹⁴ I'naino ton uya ri pe' iyenupa kon p̄ra nai, warawo' esi yau kusan pe inse' piy'i'n̄u' ri iyese, ¹⁵ e'tane uri'san inse' esi yau kusan pe eke pe iku'to' ipikiri pe iyese? Apune p̄ra kusan pe na'ne' inse' esi in̄ipon pe itusa'. ¹⁶ In̄u' ri esi yau e'sei'pi'pai miri pi', t̄ron ni miri rupi unkuṗ̄n̄u' kon p̄ra ri man, miri pona Papa so'sii ri n̄akup̄n̄u'.

Itepuru Enta'na'p̄a Ru'p̄a Kup̄a

† **11:7** miri pe p̄ra, 4 Warawo' tip̄remasen miri pe p̄ra pu'kena' pe t̄suro'sen kusan pe inse' esii'ma uya ti'pai nama p̄ra iyese. 5 Miri awonsi'ki uri'san tip̄remasen miri pe p̄ra pu'kena' pe t̄suro'sen inse' p̄ra esii'ma uya ti'pai nama p̄ra iyese—k̄ri ri esi miri “ikiri'kasa' kon” kasa. 6 Uri'san esi yau inse' p̄ra, seri pe riken ni tiwi to'ken inse' nesii, e'tane piy'i'n̄u' uri'san i'pai e'kiriri'kasa' esi ke tinse' kanan wa'tan̄a'kato' iya esi. 7 Warawo' e'to' p̄ra iyese kusan pe inse'. **11:7** Iseneses 1:26-27 **11:9** Iseneses 2:18-23

17 Ne'sepoyai'ne' iyenupato' kon yau ayapuripi'to' kon uya para man, apune para ayamurapi'to' kon uya isi ri kupu, waku kupu pe para ri. 18 Wapiyaro' pe kuru, eta uya ayamara kon pe iyesi a'tai so'si pe, iye'ta'nu'pitu kon, miripan ni si sapuriyai' itonpa pe ri. 19 Ikasima poken para ri taponi ri'ne ri si iwe'to' kon pe iyesi ento' pe, inu' yan kuru esi Papa maimu awiron kon pe tukai'. 20 Ayamurasa' kon a'tai, Itepuru enta'na'pu ru'pu kupu auya'nokon pen ni, 21 apune para iyenta'na kon koro'tau, akaisari'nokon iye'sara'ti kon inu' enupikiri te'se para ri. Taron ni esi iwan pe, taron ni e'taripa. 22 Itiwu' para pe' iwesi kon iyenta'nato' kon, iuku kon ensito' auya'nokon itau? Papa so'sii ri kati sapema auya'nokon miri awonsi'ki ipanon ni piyi'naku auya'nokon? I'ri ken si ta uya ipi'nokon? Seri pi' ri kati ayapuripitu uya 'nokon? Pen ni!

23 Apune para Itepuru wini uneporo'pu ni'kwiri'naku uya iyena'nokon ni mari: Itepuru Sises uya, teparankato' ewarupii tau, pareti anumu'pu, 24 tenki ta'pu tauya a'tai, i'kwitu'pu iya miripan uya ta'pu, "Seri seri upun, iiwano' kon; seri iku'ti' iyenu kon yau ukupu auya'nokon pe," ta'pu iya. 25 Miri kasa ri mari, tenta'na tapo ko' anumu'pu iya, "Seri ko' esi emenna' ekonekan nito' umanu' yau; seri iku'ti', ensi auya'nokon a'tai, iyenu kon yau ukupu auya'nokon pe," tai'ma. 26 Apune para seri pareti iku auya'nokon a'tai miri awonsi'ki ko' yawon ensi auya'nokon a'tai, Itepuru uma'ta'pu ekama auya'nokon pe iyesi

iyepu pu'ku pona.

²⁷ Miri pe iyesi pi', inu' ri Itepuru yu i'nin miri awonsi'ki ikokuu yawon ensinini yawiri para esii'ma umakoita miri Itepuru pun miri awonsi'ki imanu pi'. ²⁸ Ka'pon kuru usento' pe iyesi tiwano' pe, tayu iku tauya miri awonsi'ki tayuku ensi tauya rawiri. ²⁹ Apune para inu' ri uya iku yau miri awonsi'ki ensi yau Itepuru pun to'ka'nukui'ma para uya eseru aimenkato' ri iku miri awonsi'ki ensi taponakan pe ri. ³⁰ Miri wenai tu'kan kon ni i'koro'tau'nokon te'san esi i'si'mara miri awonsi'ki takuru'ke'ne miri awonsi'ki tu'kan kon ni uma'ta'pu. ³¹ E'tane uiwano' kon pe uyeseru kon aimenka yau, eseru aimenkato' Papa uya o'koi' enan pen ni. ³² Itepuru uya uyeseru kon aimenka a'tai ukoneka iya 'nokon miri, ora pokon pe useno'man namai'.

³³ Miri pe iyesi pi', utonpa ton, enta'nase'na ayamurasa' kon a'tai, itonpa kon enupikiri te'se e'ti'. ³⁴ Inu' ri esi yau iwan pe, pata po ri nenta'nakapui, ayamara kon pe iyesi a'tai eseru aimenkato' otori pe iyena kon namai'.

Miri awonsi'ki uye'sa' a'tai, miyari ri iyenupa uya 'nokon miri.

12

Iya'kwaru Uya Repan Nito'

¹ Seri si Iya'kwaru uya repan nito' pi', i'tunin pe para iwesi kon i'se para esi, utonpa ton. ² I'tu auya'nokon Papa i'tunin pe para iwesi kon a'tai, tumaimu kenan kon pen ni papa tato' ipi' pe ika'sa' kon winikui' autano'ma'pu kon. ³ Miri pi' nin si ta uya ipi'nokon, inu' Papa A'kwaru wini

tusauro'sen pen uya, “Sises nesii tupa'nu'sen pe,” ta para iyesi, miri awonsi'ki inu' uya, “Sises esi Itepuru,” ta para ri iyesi Waku A'kwaru uya riken ta pi' ta iya miri.

⁴ Moro i'si'tai ri Iya'kwaru uya repa nito' esi, e'tane miri ri Iya'kwaru. ⁵ Moro ri i'si'tai iyapiyo' pe e'nito' eseru esi, e'tane kari ri ri Itepuru. ⁶ Moro i'si'tai e'turawasoman eseru esi, e'tane kari ri ri Papa uya iturawasoma tanporon kon ka'pon amu' yau.

⁷ Seri si Iya'kwaru usenpoika esi miri ka'pon kaisa ri waku pe to' ku'nin pe. ⁸ Tikin nan ena' iye'tasa' Iya'kwaru wini pu'kena' pe isauro'to' pe, taron ni ena' miri ri Iya'kwaru uya itasa' isauro'to' pe i'tunin ye' pe, ⁹ taron ni ena' miri ri mari Iya'kwaru uya itasa' apurito', taron ni ena' miri tikin nan Iya'kwaru uya itasa' epi'tin nito' ike, ¹⁰ taron ni eke Papa turawasooi ku'to' ike, taron ni ena' pu'kena' pe isauro'to', taron ni ena' taron ni pe'ne iya'kwaru i'tunin, taron ni ena' taron ni ton main yai* tusauro'sen pe, miri awonsi'ki taron ni ri mari ena' taron ni main yai usauro'ni enpoikanin pe. ¹¹ Tanporo seri ton na'ne' esi tikin nan ni, miri ri mari Iya'kwaru turawasooi pe, itasa' iya ka'pon kaisa ri iye'kupu i'se te'to' awiri.

Ipun Tikin Nan, Tu'kan Ipu'ku Ton

¹² Ipun esi tikin nan, iyekonekasa' ri e'tane tu'ke ipu'ku ton; miri awonsi'ki tu'ke ri tanporo ipu'ku ton e'tane tikin ni ri ipun konekasa' iya. Miri kasa Kurai esi. ¹³ Apune para tanporo tikin nan

* **12:10** main yai; miri pe para, ani yai Kiri' maimu yau; v. 28 yau ri niri. **12:11** Ron 12:6-8 **12:12** Ron 12:4-5

ni Iya'kwaru uya pa'taisiman nisa' tikin nan ipun ya—"Esuweru amu' miri pe para Kiri' amu', poitoru ton miri awonsi'ki enawon kon pen—tanporo uwo'pa'pu kon tikin nan ni Iya'kwaru ke ensito' pe.

¹⁴ Seri si tikin nan ipu'ku uya ipun konekasa' pen e'tane tu'kan uya. ¹⁵ Puta uya ta pe iyesi yau, "Apune para miya' pe para esi pi', ipun tonpa pen uri," ta para iyesi, miri uya ereutanaku para ri iyesi ipun pu'ku pe para iye'to' pe. ¹⁶ Pana uya ta pe iyesi yau, "Apune para en pe para esi pi', ipun tonpa pen uri," ta para iyesi, miri uya ereutanaku para ri iyesi ipun pu'ku pe para iye'to' pe. ¹⁷ Tanporo ipun esi yau en pe, nai airi etanin nesii'no? Tanporo ipun esi yau pana pe, nai airi ikitun etanin nesii'no? ¹⁸ E'tane Papa uya ri ipu'ku ton tupa'sa' ipun pi', tanporon ton ni, i'se te'to' awiri ri. ¹⁹ Tanporo iyesi yau tikin ni ipu'ku pe, nai airi ken si ipun nesii'no? ²⁰ Na'ne' kasa nin si iyesi, moro tu'ke ipu'ku ton esi, e'tane tikin ni ipun.

²¹ Itenu uya ta poken para iyesi miya' pi', "Ii'se para e'ai'!" miri awonsi'ki i'pai uya ta poken para iyesi puta pi', "Ii'se para e'ai'!" ²² Miri kasa pen. Mi ipu'ku ton i'si'mara na'ne' i'se para e'ni poken para iyesi. ²³ Miri awonsi'ki ipu'ku ton se pe ri upona'nokon te'sen esi tūpontisen pe waku pe kuru. Miri wenai si taron kon uya ene namai' iniponti miri, ²⁴ taron ni ton nin si ipu'ku ton e'tane miri kasa kuru tukupu i'se para. Miri kasa si Papa uya pun wanni konekasa' isi'kaisa ri, taron ni e'tane waku pe kuru tuku'sen pe iri pe ru'kwi ri iye'tane, ²⁵ ipun e'ta'nuku namai' e'tane ipu'ku ton e'to' pe isi'kaisa ri isipi' tausewankamasan pe. ²⁶ Tikin

nan ipu'ku ekota'ma yau, tanporon ni ipu'ku ton ekota'ma ipokon pe; tikin nan ipu'ku nama yau, tanporo itonpa ton epori'ma ipokon pe.

²⁷ Seri si imiri'nokon esi Kurai pun pe, me'atuine' kaisa ri ipu'ku pe iwesi kon. ²⁸ Miri awonsi'ki Papa uya tanporon wapiya anansa' itekare ekamai' enno'sa' kon, miri pikiri pu'kena' amu', miri pikiri ti'sa amu', miri awonsi'ki eke Papa tarawasooi ku'nin nan, kamo kanan epi'tinin pe to' e'to' pe iku'sa' kon, kamo tutonpa kon pika'tinin nan ye', kamo tutonpa kon amu' esanon, iu'matu pe kamo i'si'taino main yai† tusauro'san.

²⁹ Tanporo pe' itekare ekamai' enno'sa' kon pe to' nai? Tanporo pe' pu'kena' amu' pe to' nai? Tanporo pe' ti'sa pe to' nai? Tanporo pe' eke Papa tarawasooi kupu pi' to' nai? ³⁰ Tanporo pe' epi'tinin pe iku'sa' kon pe to' nai? Tanporo pe' to' nusauro'an taron ni main yai‡? Tanporon kon pe' enpoikanin nan? ³¹ E'tane eke pari tutusen enupikiri e'ti'.§

Miri awonsi'ki si iyenu kon ya' enpoika uya waku kuru nin iteseru.

13

Usi'nunkan Nito'

¹ Usauroku pe iyesi yau ka'pon amu' miri awonsi'ki inseru amu' ani yai,* e'tane usi'nunka

† **12:28** main yai; miri pe para, ani yai; v. 30 yau niri. **12:28**

E'pe'sas 4:11 ‡ **12:30** main yai; miri pe para, ani yai Kiri' maimu yau. § **12:31** eke pari tutusen enupikiri e'ti'; miri pe para, eke

pari tutusen enupikiri auya'nokon miri. * **13:1** ani yai; miri pe para, maimu yai; v. 8 yau niri.

pura iyesi yau, tenten tawon sanpana miri pe pura isipona tawipi'se taturunpasen wai amu' kasa ri pana'ka' ri esi. ² Pu'kena' pe ri usauro'tane, tanporon ni i'tu pokena' pen ni i'tunin pe miri awonsi'ki tanporon ni i'tuto' ike esa' pe, miri awonsi'ki apurito' uya wu' ri amanin pe, e'tane usi'nankan nito' pura esi yau, inu' pe pura ri esi miri. ³ Tanporo uiwano' pe te'sen ke entu'manin repanin pe miri awonsi'ki upun ni tunin pe e'tane iyepo'tito' pe,† e'tane usi'nankan nito' pura esi yau, i'ri eporo uya pen ni miri.

⁴ Usi'nankan nito' esi miri imoronkanin pe, usi'nankan nito' esi miri mannu' pe e'nito'. Ikinikena' pen, tautapurisen pen, mi pe te'ku'sen pen. ⁵ Iri pen ni, tupa' riken tausenuminkasen pen, se pe ri tausakorotasen pen, iri ru'pu ri ko'manu'nin pen. ⁶ Usi'nankan nito' esi miri iri nupori'manu pen ni e'tane tepori'masen i'napairon pi'. ⁷ Wapu'tinin ye' ri, apurinin ye' ri, te'ku'sen ye' ri, miyari ri iku'nin ye'.

⁸ Usi'nankan nito' esi siyaro' ri. E'tane pu'kena' pe isekamasa' ru'pu ereutato' oton ni nin; ani ton pe na'ne' e'tu'nito' oton; i'tunin pe e'ni emeporu utito' oton. ⁹ Apune pura mara ri i'tunin pe e'ni, miri awonsi'ki pu'kena' pe e'ni emeporu esi mara ri, ¹⁰ e'tane nin si mara te'sen pen uyepu a'tai, mara te'sen pura iyena miri. ¹¹ Mure' esi a'tai, mure pe ri usauroku'pu, mure pe ri usenuminka'pu, mure pe ri e'ku'to' esi'pu. Eke pe nin si enasa' a'tai, mure' esi eseru ru'pu ensimasa'

13:2 Ma'siu 17:20; 21:21; Ma' 11:23 † **13:3** iyepo'tito' pe; miri pe pura, tautapurisen pe e'to' pe.

uya miri. ¹² Seri si ene'nokon e'tane wanamari e'kwasa'yai, ikapisin pe; miri a'tai nin si, usen nito' oton kon ipun pe. Seri si i'tu uya mara ri; mara para nin si i'tuto' uya oton, mara para ui'tu na'ne' kasa.

¹³ Seri ton si osoruwawon esi moro: apurito', e'ku'nito' miri awonsi'ki usi'nankan nito'. E'tane miri ton tonpa eke kuru esi usi'nankan nito'.

14

Pu'kena' Pe Usauro'ni Miri Awonsi'ki Ani Ton Yai

¹ Usi'nankan eseru awiri e'ti, Iya'kwaru uya iyemeporu'ti kon i'se esii'ma, pu'kena' pe iwe'to' kon emeporu kuru. ² Apune para kari tausau'ro'sen ani yai* esi ka'pon amu' auro'kanin pe para e'tane Papa auro'ka iya. I'napai ri sa'ne, inu' uya imaimu to'ka'naku para iyesi; i'tu pokena' pen ekama iya ta'kwaru ke. ³ E'tane tanporon kon pu'kena' pe tausau'ro'san uya ka'pon amu' auro'ka miri to' meruntitanu'nin pe, to' pori'manin pe miri awonsi'ki to' a'kwaru nepu pe. ⁴ Kari ani yai tausau'ro'sen epika'ti tiwano' pe, e'tane kari pu'kena' pe tausau'ro'sen uya so'si pika'ti. ⁵ Me'atui'ne' kaisa ri ausau'ro'kon i'se e'ai' ani yai, e'tane kuru pu'kena' pe ausau'ro'kon i'se esi. Kari pu'kena' pe tausau'ro'sen esi eke pe ani yai† tausau'ro'sen entai, enpoika iya a'tai riken so'si epika'tito' pe.

⁶ Seri si, utonpa ton, uyepu pe iyesi yau ayauro'kai'nokon ani yai, waku pe pe' ikupu uya

* **14:2** ani yai; miri pe para, main yai † **14:5** ani yai, miri pe para main yai; v. 6, 18, 21-23, 39 yau niri.

'nokon? Tenpoikasen niken nepu uya a'tai, miri pe para i'tunin pe e'nito' miri pe para pu'kena' pe usauro'nito' miri pe para usenupan nito' nepu uya a'tai riken, waku pe ikupu uya 'nokon.

⁷ Nurinan ton pen yau ri sa'ne tauturunsan wai amu' yau, sakuwa miri pe para a'pu ri, nai kasa iturumu i'tu etanin uya, waku pe riken iyenu'pi'to' iu'tipi'to' e'kupu yau i'tu ri? ⁸ Turonpi' kanan uturumu para iyesi yau e'ki'man pe, inu' e'kama tusewa'nomato' pe? ⁹ Se kasa si iwesi kon. Tuto'ka'nu'sen pe riken ausauroku kon yau ayani kon yai ausauroku i'tu etanin uya. Miri para iyesi yau, a'setun ya' ri nin ausauroku kon miri.

¹⁰ Ikasima poken para ri iyesi ti'tui' para main amu' esi miri non emu' poro, e'tane i'ri ta e'kwa pe iyesi ta para iyesi. ¹¹ Ka'pon usauro'to' to'ka'nu'sa' uya para iyesi yau, ka'kuran pe ri ipona esi miri, uri pona niri ka'kuran pe iyesi. ¹² Miri kasa iwesi kon. Iya'kwaru uya iyemeporu'tito' kon inepopai iwesi kon pi', so'si emo'kanin kuru i'se e'ti'.

¹³ Miri pe iyesi pi', ka'pon ani yai tusauro'sen ipuremato' pe iyesi tamaimu enpoikanin pe te'to' pe. ¹⁴ Ani yai ipurema pe iyesi yau, uya'kwaru ipurema, e'tane usenuminkato' esi i'ri para ri.

¹⁵ Miri pi' si, i'ri ken si kupu uya? Uya'kwaru pokon pe ipurema, usenuminkato' pokon pe ri niri ipurema; uya'kwaru pokon pe userenka, usenuminkato' pokon pe ri niri userenka. ¹⁶ Aya'kwaru ke Papa apuripitu auya pe iyesi yau, nai kasa kuru i'koro'tau'nokon na'ne' ito'ka'nu'nin pen uya, "Amen," ta, tenki tato' auya pi' amaimu i'tui'ma para ri? ¹⁷ Waku pe ri tenki tato' auya esi, e'tane

taron ni ka'pon pika'ti iya para iyesi.

¹⁸ Tenki ukayai' Papa pi' iyentai'nokon pari tusauro'sen uri ani yai. ¹⁹ E'tane so'si tau 5 kaisa ri enupanin main yai asauro'pai e'ai' taron kon enupanin pe 10,000 kaisaron main ani yaino entai.

²⁰ Utonpa ton, mare kasa isenuminkato' kon ereutan'ti'. Iri yau aiko ton mare am'a' pe e'ti', e'tane isenuminkato' kon yau iyak'pasa' kon pe e'ti'. ²¹ Main yau iye'menukasa' man:

“Ti'tusan kon pen ka'pon am'a' ani yai,
sunwaron kon mata yai
pasamoro ka'pon am'a' auro'kato' uya oton,
e'tane miri ri e'tane to' uya uyetato' oton
pen,”†

ta Itepuru uya.

²² Miri wenai si, ani esi i'tuto' ipi' pe apurinin nan iwano' pen e'tane apurinin nan pen iwano'; pu'kena' pe usauro'ni esi apurinin nan iwano' pe, apurinin nan pen iwano' pe pen. ²³ Tanporo si so'si tawon kon ye' amayasa' yau, miripan kon usauroka yau ani yai, miri yau ito'ka'na'nin nan pen§ miri pe para apurinin nan pen ewoma yau, to' utano'ma ta to' uya pen pe' mi? ²⁴ E'tane apurinin pen miri pe para ina' ri ito'ka'na'nin pen ewoma yau, tanporon kon usauroka yau pu'kena' pe, ewai' ri ka'wa ta iya tanporo tanetan pi', tamakooi ke tesi pi', miri awonsi'ki tanporon kon uya teseru aimenka pi', ²⁵ miri awonsi'ki ama'ai ri tewan yau inenkurunpana usenpoika ayu pona.

† **14:21** Aisaya 28:11-12 § **14:23** ito'ka'na'nin nan pen; miri pe para, ata'toma'san

Miripan nin si ena temu' po non pona Papa apuripi'se'na, miripan uya, "Papa kuru ri man ipiyau'nokon!" ta.

Papa Apuripitu Eseru

²⁶ I'ri ken si ta, utonpa ton? Ayamurasa' kon pe iyesi a'tai, tanporon kon piyau eren e'to' pe iyesi, miri pe para usenupan nito' ipi', miri pe para tenpoikasen, miri pe para ani, miri pe para ani yaino enpoikanin. Tanporo seri ton e'ku'to' pe iyesi so'si meruntitanu'nin pe. ²⁷ Inu' ri usauroku pe iyesi yau ani yai, tiwi asa'ron kon, miri pe para osoruwawon kon nusaurokui tikin pa'ne ise'ma'pu pe, miri awonsi'ki taron ni si nenpoikai. ²⁸ Enpoikanin para iyesi yau, tiwi tusauro'sen ne-sii e'pana so'si tau, tiwano' pe ri nin miri awonsi'ki Papa ya' ri nin usauro'ni pi'.

²⁹ Asa'ri miri pe para osoruwawon kon pu'kena' amu' nusaurokui, taron kon uya eta tane. ³⁰ Miri yau si inu' ri iyereutasa' na'ne' piya' tenpoikasen uyepu yau, tusauro'sen ne'pakapui. ³¹ Apune para tanporo i'senta' pu'kena' pe ausauro'to' kon pe iyesi, tanporon kon enupa pe miri awonsi'ki to' pori'ma pe. ³² Iya'kwaru uya pu'kena' amu' emeporu'tito' to' usauro'to' pe esi pu'kena' amu' enawon pe ri. ³³ Apune para Papa esi isiporon pen ni i'sero' pen e'tane tausewankamai' para e'ni iwano'.

Tanporo waku ton so'si tawon kon esi na'ne' kasa, ³⁴ uri'sami'si amu' e'to' pe iyesi e'pana. To' usauro'to' pe para iyesi, e'tane main awiri to' e'to' pe iyesi, Main, Mosi' winon uya tasa' na'ne' kasa. ³⁵ I'ri ri inekama'popai to' esi yau, tutaan'pu kon ni

ekama'poto' to' uya pe iyesi pata po; apune para piyi'nu' ri iyesi uri'san usauroku a'tai so'si tau.

³⁶ Iwini'nokon pe' Papa maimu epiya'ti'pu' Imiri'nokon niken kati ka'pon amu' ineporo'san?

³⁷ Inu' ri e'kupu yau pu'kena' pe miri pe para Iya'kwaru nemeporu'ti'pu pe, tiwi ni'tui seri iyena'nokon simenukayai'ne' esi Itepuru maimu.

³⁸ Seri nonkasa' iya yau, kari ri ri niri nonka miri.*

³⁹ Miri pe iyesi pi' utonpa ton, pu'kena' pe tusauro'sen pe e'paina pe e'ti', ani yai usauro'nito' ku'nonkatuu. ⁴⁰ E'tane waku pe riken isiporo ne'kupui.

15

Kurai E'mu'sa'kato'

¹ Seri si, utonpa ton, iyemiya'pontipai'nokon esi waku itekare ipi'nokon unekama'pu pi', ananumu'pu kon miri awonsi'ki ipi' auta'sisa' kon na'ne'. ² Seri itekare wini iyepika'tisa' kon miri, main ipi'nokon unekama'pu pi' sa'man pe auta'sisa' kon yau. Miri pe para iyesi yau, apurisa' auya'nokon nin miri epoton kasa ri.

³ Uneporo'pu ni'kwiri'nu'ku uya miri iyena'nokon usennakan pe para kuru iyesi pi':* Kurai eriku'pu umakooi kon wenai, iye'menukasa' itekare na'ne' awiri, ⁴ miripan u'na'ti'pu, miripan e'mu'sa'ka'pu itosoruwano wui yau, iye'menukasa' na'ne'

* **14:38** Seri nonkasa' iya yau, kari ri ri niri nonka miri; miri pe para, seri i'tu iya para iyesi yau, tiwi i'tunin pe para nesii.

* **15:3** usennakan pe para kuru iyesi pi'; miri pe para, wapiyaro' pe usennakan nito' pe para iyesi pi' **15:3** Aisaya 53:5-12

itekare awiri, ⁵ miripan usenpoika'p_u Ke'pas[†] piya' miri awonsi'ki nin si 12 kaisaron kon piya'. ⁶ Miri t_upo, isenpoika'p_u 500 entaino kon ni tatonpa ton piya' miri a'tai ri, moro ri to' tonpa'san esi miri nurine, taron kon ni eri'pi'kaa'p_u e'tane. ⁷ Miri a'tai'ne ri isenpoika'p_u Isens piya', miri awonsi'ki tanporo itekare ekamai' enno'sa' kon piya', ⁸ iu'mat_u pe isenpoika'p_u upiya' ri niri, ipoken p_ura iyentusa' r_u'p_u waraino ri piya'.

⁹ Itekare ekamai' enno'sa' kon o'non ni uri miri awonsi'ki esa'paino pen ni itekare ekamai' enno'sa' tukai', ap_une p_ura Papa so'sii kota'masa' uya. ¹⁰ E'tane Papa uya wak_u nonkasa' ke esi seri e'ai'ne' pe, miri awonsi'ki wak_u nonkasa' iya e'sa' esi iwotori'pi p_ura pen. Kane ku, sa'man pe e'turawasomasa' seri to' entai, uri pen ni sa'ne e'tane, e'tane Papa uya wak_u nonkasa' upiyau iye'sa' na'ne'. ¹¹ Uri pe ri, miri pe p_ura kamoro pe ri na'ki, seri seri ina nekaman_u, miri awonsi'ki seri seri anapurin_u kon.

Iyeri'sa' Kon E'm_u'sa'kato'

¹² E'tane K_urai e'm_u'sa'ka'p_u teriku'p_u apai tawon usekayasa' yau ipi'nokon, nai kasa ken itonpa kon uya iyeri'sa' kon e'm_u'sa'ka p_ura iyesi ta? ¹³ Iyeri'sa' kon e'm_u'sa'ka p_ura iyesi yau, K_urai ri si e'm_u'sa'ka'p_u pe p_ura iyesi miri. ¹⁴ K_urai e'm_u'sa'kasa' p_ura iyesi yau, ina nekaman_u esi miri iturawasooi r_u'p_u p_ura miri awonsi'ki apurito'

15:4 Eren 16:8-10; Ma'siu 12:40; Inkup_u'p_u 2:24-32 † **15:5** Ke'pas, miri pe p_ura Pi'ta tukai' Arami' maimu yau. **15:5** Ma'siu 28:16-17; Ma' 16:14; Uru' 24:34, 36; Isaan 20:19 **15:8** Inkup_u'p_u 9:3-6 **15:9** Inkup_u'p_u 8:3

auya'nokon ni niri. ¹⁵ Miri entai kuru, ina si esi kasi ye' pe ri Papa pi' tusauro'sen pe, apune para Papa uya Kurai i'mu'sa'ka'pu iyeriku'pu apai tasa' ina uya. E'tane i'mu'sa'kasa' iya para ri iyesi, iyeri'sa' kon e'mu'sa'ka para iyesi yau. ¹⁶ Apune para si iyeri'sa' kon e'mu'sa'ka para iyesi pi', miri a'tai si Kurai e'mu'sa'kasa' para ri niri si iyesi. ¹⁷ Miri awonsi'ki Kurai e'mu'sa'kasa' para iyesi yau, apurito' auya'nokon esi miri epoton kasa ri, amakooi kon yau ri mari si iwesi kon. ¹⁸ Miri a'tai kamo Kurai yau te'san eri'sa' uma'tasa' ri nin si. ¹⁹ Seri yawon uko'man nito' yau Kurai pi' e'ku'nito' esi yau, usentu'man nito' ipi' pe ri nin e'ni seri taron kon ka'pon amu' pi' e'ni entai ri.

²⁰ E'tane Kurai kuru ri nin e'mu'sa'ka'pu teriku'pu apai, kamoro iye'nansa' kon nu'san tipiyaruka pe. ²¹ Apune para uma'tan nito' uye'sa' pi' ka'pon poro, eri'ni tupo e'mu'sa'kan nito' ri niri uyepu ka'pon poro. ²² Apune para tanporon kon eri'sa' pi' Atan pikiri, miri kasa ri tanporon kon enato' oton nurine Kurai pikiri. ²³ E'tane isipikiri'ne, Kurai to' tipiyaruka nin; miri awonsi'ki iye'sa' a'tai kamoro nin si itiowano' ton. ²⁴ Miri a'tai kuru nin iweyu u'ma'to' esi miri; Papa Ikuipunu ena' itesa' pe te'to' nonkato' iya, tanporon ni non esanon, eke pata esanon miri awonsi'ki merunti ma'tanuku tupo. ²⁵ Apune para etasa' pe iye'to' pe iyesi Papa uya tanporo iteyaton non nonka pu'ku pona i'ta o'koi'. ²⁶ Iu'matu pe inma'tanukunu iteyaton esi miri uma'tan nito'. ²⁷ Apune para, "Papa uya tanporon ni nonkasa' i'ta o'koi'."† Seri

si, “tanporon ni e'nonkasa' iwo'koi,” nıkayai'ne' esi, i'tu ri Papa pokon pe iyesi pi' ta iya pen ni, tanporon ni nonkayai'ne' Kırai o'koi'. ²⁸ Seri ku'sa' iya a'tai, Imu ri ena iwo'koi' tanporon ni tınin nu'pu tuwo'koi' miri kasa ri Papa e'to' pe tanporo; tanporon yau.

²⁹ Seri si, e'mu'sa'kan nito' para iyesi yau, i'ri ken si kupu kamoro iyeri'sa' kon iwano' pe, iyepa'taisimasa' kon uya? Iyeri'sa' kon e'mu'sa'kasa' para kuru iyesi yau, i'rito' pe ken ka'pon amu' epa'taisima nesii'no to' iwano' pe?

³⁰ Miri awonsi'ki ina ri si, i'rito' pe ken si isi yau ina esi pata weyu kaisari ri? ³¹ Wu kaisari ri eriku—ta uya kuru ri sa'ne, utonpa ton—imiri'nokon pi' utapuripitu kasa kuru ri uyepuru kon Sises Kırai awiri. ³² Ene amu' pokon pe usewa'nomasa' yau E'pe'sas po, ka'pon pe e'nito' eseru yau, i'ri ken si eposa' uya nai? Iyeri'sa' kon e'mu'sa'kasa' para iyesi yau,

“Enta'nanpai'nokon miri awonsi'ki
e'taripanpai'nokon,

apune para awanapai ri eri'ni'nokon pi',” §
ta. ³³ Kisenku'titu: “Iri ton tonpa pe e'ni uya waku eseru wanni ma'tanuku,” tasa'. ³⁴ Ta'kwaru ke iwe'to' ya' enna'po' iwe'to' kasa, miri awonsi'ki aumakoitato' ereutanu'ki; apune para moro taron kon man Papa i'tunin nan pen—seri ta uya iyipiyitu kon pa.

E'mu'sa'kan Nisa' Pun

³⁵ E'tane taron ni uya ri ekama'po, “Nai kasa iyeri'sa' kon e'mu'sa'ka? I'ri waraino ipun pe to'

uyepu?" ³⁶ Nai pe iya'kwaru para ri! Inpimi'pu tauto'pansen teri'sa' a'tai riken. ³⁷ Iye'pimi a'tai, tɔpun ke ipimi auya pen, e'tane ite' pe te'sen itena'pi, iya'tai para parowa ye' ri miri pe para i'ri ye' ri. ³⁸ E'tane si Papa uya ipun ke irepa iye'kupu i'se te'to' awiri, miri awonsi'ki ite' kaisari ri iwarai'nan ni ipun ke irepa iya. ³⁹ Tanporo pun amu' esi pen isi'kaisa ri: Ka'pon amu' pun esi tɔpona ri, o' amu' tɔron ni pe, toron amu' tɔron ni pe miri awonsi'ki moro' amu' tɔron ni pe. ⁴⁰ Miri yau ka' yawon kon niri pun esi miri awonsi'ki non pon kon pun esi; e'tane tɔpona ri'ne ri ka' yawon kon akorɔwano ton esi, miri awonsi'ki non pon kon akorɔwano esi tɔron ni pe ri. ⁴¹ Wu enu tɔron ni pe ri itakorɔwano, kapu tɔron ni miri awonsi'ki siriki amu' tɔron ni pe: miri awonsi'ki siriki amu' esi tɔpona ri takorɔwano kon yau.

⁴² Miri kasa si iyeri'sa' kon e'mu'sa'ka e'to' oton. Itekepu ne'pinyai'ne' esi tɔukitasen pe, iye'mu'sa'kasa' esi tɔukita ton pe para; ⁴³ iye'pimi tɔnamasen pe para ri, iye'mu'sa'ka eke pe tuku'sen pe; iye'pimi i'si'mura, iye'mu'sa'ka merunti pe; ⁴⁴ iye'pimi tɔpun tau ri, iye'mu'sa'ka iya'kwaru pe ipun.

Tɔpun tau te'sen pe e'ni yau, moro ri niri iya'kwaru pe e'nito' esi miri. ⁴⁵ Seri kasa iye'menukasa' miri: "Wapiyaro' ka'pon Atan ena'pu nurinan pe,"* tukai'; iu'matu pe te'sen Atan repa'pu uko'man nito' a'kwaru ke. ⁴⁶ Wapiya iya'kwaru uyee'pu pen, e'tane tɔpun tawon, miri awonsi'ki nin si iya'kwaru. ⁴⁷ Wapiyaro' ka'pon

* 15:45 Iseneses 2:7

esi'p_u non sururuui'p_i pe, iyakon ite'kwaro' ka'pon esi'p_u Ep_un p_ino. ⁴⁸ Non pe te'sen ka'pon esi'p_u kasa, miri kasa ri kamoro non pon kon esi miri; miri awonsi'ki Ep_un p_ino ka'pon esi kasa, miri kasa ri mari kamoro Ep_un iwano' ton esi miri. ⁴⁹ Miri awonsi'ki non pe te'sen ka'pon esa' pe e'ni'p_u'nokon ikasa kasa ri mari, miri kasa ri Ep_un p_ino ka'pon esa' pe ikasa e'ni'nokon miri.†

⁵⁰ Ekama uya ipi'nokon, utonpa ton, miri pun miri awonsi'ki m_un uya Papa e'to' esa' wanni pe eporo p_ura ri iyese, miri pe p_ura t_uukitasen uya t_uukitasen pen eporo p_ura ri iyese. ⁵¹ Etati', tonan tawon ni ekama uya: Tanporo e'n_unni'nokon pen, e'tane tanporo usensima'nokon— ⁵² inke p_ura ri, en e'piuka yau ri, iu'mat_u pe te'sen wai t_uronpi' a'tai. Ap_une p_ura wai t_uronpi' uturunto' oton, iyeri'sa' kon si e'm_u'sa'kato' oton t_uukitasen pe p_ura, miri awonsi'ki si usensima'nokon. ⁵³ Ap_une p_ura t_uukitasen si epontito' pe iyese, t_uukitasen pen ya'; miri awonsi'ki teri'sen, teri'sen pen ya'. ⁵⁴ T_uukitasen epontisa' pe iyese a'tai, t_uukitasen pen ya', miri awonsi'ki teri'sen, teri'sen pen ya', miri a'tai si main iye'menukasa' na'ne' ena miri i'napai ri: “Itentai enan nito' uya uma'tan nito' enko'masa',”‡ tawon.

⁵⁵ “Uma'tan nito' si, nai ken si itentai iyenato'?

Uma'tan nito' si, nai ken si isi'poto' auya?”§

⁵⁶ Uma'tan nito' uya si'pon nito' esi, makoi; makoi meruntir_u esi, main, Mosi' winon. ⁵⁷ E'tane tenki

† 15:49 ikasa e'ni'nokon miri; miri pe p_ura, ikasa e'nipai'nokon.

15:52 1 Tesaroni'ka 4:15-17 ‡ 15:54 Aisaya 25:8 § 15:55 Oseyah 13:14 (LXX)

Papa! Entakanin pe uku'sa' iya 'nokon pi' uyepuru kon Sises Kɛrai poro.

⁵⁸ Miri pe iyesi pi', utoŋpa ton nɛ'kwi, pana' pe e'mɛ'sa'kati' i'ri ri ayamati'nin. Te'tɛsen ye' pe kuru ri e'ti' Itepuru tɛrawasooi pona, apɛne pɛra i'tu auya'nokon Itepuru iwano' pe e'tɛrawasoman esi notɛn pe pen.

16

Pɛrata Amɛranɛ'to' Papa Munki Iwano' Oton

¹ Seri si pɛrata amɛranɛ'to' pi' Papa munki amɛ' iwano' oton: Kare'siya pon kon so'sii ton pi' iku'ti' ta'pɛ uya ri iku'ti'. ² Suntaaka e'sara'tito' weyu kaisa ri'ne, akaisari'nokon pɛrata mɛmo'katɛi' ineporonɛ kon pi' tense, mɛkonekatɛi', uye'sa' a'tai pɛrata amɛranɛ'to' esi namai'. ³ Miri a'tai uye'sa' a'tai imenukasa' kareta tɛpi'to' pe uya ananɛmɛ'san kon ena' to' ekamanin pe miri awonsi'ki to' enno'to' pe intɛrɛnɛ kon esa' pe Surusiran pona. ⁴ Utito' pe iyesi yau ri niri, uya'kiri ri to' utito' pe.

Tɛpoiri Ri Inesakɛnɛ

⁵ Ma'sitoniya poro uti tɛpo, uye'to' oton ipiya'nokon —apɛne pɛra Ma'sitoniya poro uti ke. ⁶ Mara ri na'ki ipiyau'nokon e'an, miri pe pɛra komi' pe pata e'to' weyu ri eno'ma uya, upika'ti kon pa utito' yau, utiyai'ne' airi'ne ri. ⁷ Aka'ne' pe ri iyentaka kon pe ri iyenpai'nokon esi pen, ipiyau'nokon pari iko'manpai esi, Itepuru uya ikupɛ pe iyesi yau. ⁸ E'tane E'pe'sas po nin

uko'mamɛ miri Penti'kas pɛ'kɛ pona; ⁹ apɛne pɛra uyena' eke kuru tɛrawaso mɛra'taai uta'kokasa' man miri awonsi'ki tu'ke nin uyewa'nomanin nan man.

¹⁰ Temu'ti uye'sa' yau, iyenari'nɛnto' kɛse'nin ipiyau'nokon iyesi koro'tau, apɛne pɛra Itepuru tɛrawasooi ari iya miri, uri kasa kuru. ¹¹ Inɛ' ri kɛ'nurunpanin. Menno'tɛi' tewankamai' pɛra upiya' iye'to' pe. Itenupikiri e'ai' itonpa ton amɛ' pokon pe.

¹² Seri nin si utonpa kon A'poros pi': Ipan pe kuru ekama'posa' uya miri ipiya'nokon itito' pe utonpa kon amɛ' pokon pe. Seri pe'ne itipai pɛra iyesi, e'tane iti ri itito' uya eposa' a'tai.

¹³ Iiwano' kon pe ri iserasu kon pe e'ti'; sa'man pe e'ti' anapurinɛ kon yau; enari'ke' pe pɛra, pana' pe e'ti'. ¹⁴ Tanporon ni iku'ti' iusi'nɛnka kon yau.

¹⁵ I'tu auya'nokon Satipanas iwɛ' tawon kon ekoneka'pɛ A'kaya po, miripan kon e'tɛsa' wakɛ ton tɛrawasooi ku'nin nan pe. Ipan pe iyekama'po uya 'nokon, utonpa ton, ¹⁶ pɛsamoro waraino kon maimu awiri iye'tɛrɛ kon pa miri awonsi'ki tanporon kon seri tɛrawaso ya' newonyai'ne' nan ipi' te'tɛrawasomato' kon pe maimu awiri niri. ¹⁷ Pori' pe esi'pɛ Satipanas, Po'tuna'tos, miri awonsi'ki A'kai'kos uye'sa' a'tai, apɛne pɛra intɛton kon pɛra na'ne' tɛrɛ'pɛ to' uya. ¹⁸ To' uya uya'kwarɛ to'panɛ'sa' imiri'nokon ni niri. Pɛsamoro waraino kon ka'pon amɛ' esi miri ti'tusan pe.

Iu'matɛ Pe Ri Miyari Tato'

16:8 Ripaiti'kas 23:15-21; Isu'taronomi 16:9-11 **16:9** Inkupɛ'pɛ 19:8-10 **16:10** 1 Koren 4:17 **16:15** 1 Koren 1:16

¹⁹ So'si amũ' Eisa nono awiron kon uya miyari tato' tũuya'nokon ennoko iyena'nokon. A'kira miri awonsi'ki Pũre'sira* uya miyari ta ipi'nokon tewan kon apai Itepuru yau, miri kasa ri mari kamoro so'si pi' tamũrapĩ'san to' iwũ' tau uya ta.
²⁰ Tanporon kon ni seri yau te'san man miyari tato' tũuya'nokon ennoko pi' iyena'nokon. Miyari ka'ti' itonpa kon amũ' pi' wakũ eseru yau auta'su'ka kon pe.

²¹ Uri, Paarũ uya miyari tato' menuka uyemiyatũ ke ri.

²² Inũ' uya ri Itepuru i'nũnka pũra iyesi yau—pa'nũ' ri e'nonka miri ipona. Isi'ki ri, Epuru!†

²³ Itepuru Sises uya wakũ nonkasa' nesii ipiyau'nokon.

²⁴ Tanporo ii'nũnkato' kon uya esi Sises Kũrai yau. Amen.‡

* **16:19** Kiri' maimu yau, Pũri'sa, tũron ni pe Pũre'sira tato' yai.

16:19 Inkupũ'pũ 18:2 † **16:22** Isi'ki ri, Epuru!—Arami' maimu yau, Marana'ta—Isi'ki ri, Epuru ta e'kwa pe. ‡ **16:24** Tũron ni imenukasa' ton esi Amen pũra si.

Wakɔ Itɛkare: Emenna' Pe Ekonekan Nito' New Testament in Akawaio (GY:ake:Akawaio)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akawaio

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akawaio

ake

Guyana

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akawaio

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

0a50da4e-768d-5472-9dd1-d9747ff5918f